

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Oppericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang.”

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling.	f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland	„ 4.—
Atzonderlijke nummers	„ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje	f 2.—
Bij contract reductie.	

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

□ Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □
Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

Inhoud van dit nummer.

Wat mag Indië van Nederland verwachten? — Uit de O.-I. Mail. — West-Indië. — Feuilleton. — Nieuw-Guinea. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Leestafels. — Mededeelingen. — Officiële Berichten. — Passagierslijst.

Wat mag Indië van Nederland verwachten?

Rede uitgesproken op het XXXIe Nederlandsche Taal- en Letterkundig Congres te Maastricht, 30 Aug 1910, door C. R. Bakhuizen van den Brink.

II.

Op verren afstand staan wij van onze heldenfiguren der 16de en der 17de eeuw. Als wij anders denken, als wij edeler begrippen van menselijkheid hebben verkregen, dan danken wij ook dat aan onze voorgangers, die ons vrij hebben gemaakt, verlost van den knellenden band der dwingelandij, het terrein hebben geëffend, waarop wij veilig de vruchten van onze arbeid kunnen plukken, aan onze gedachten den vrijen loop kunnen geven, haar ongestraft uit en zichtbaren vorm geven. Het besef daarvan moet er ons toe brengen, onze groote mannen te eeren, hunne grootsche daden, forsche karakters, edele deugden te prijzen, en hunne gebreken te beschouwen als het menselijke — wilt ge? — het dierlijke, dat kleefde aan hunnen grooten geest. Maar die groote geest bracht vruchtbaar werk voort. En hoevelen uit onzen tijd hebben met het menselijke — ik zal nu niet zeggen, het dierlijke — den grooten geest gemeen?

Wij aanvaarden de nalatenschap onzer voorvaderen, maar met de baten, ook zonder morren de lasten, met den plicht de schulden te voldoen. Welnu, onze voormannen hebben Indië voor ons veroverd. De bedoeling was niet een strijd tegen de Indiërs, maar handelsvoordeelen te behalen, bronnen te zoeken om daaruit te putten voor het onderhouden van den kostbaren, duren strijd voor onze onafhankelijkheid.

In het gejaagde en zenuwachtige tegenwoordig leven heeft het vaak den schijn alsof het einde der dagen genaderd is, en wij geroepen zijn, om in ons kort leven nog de volmaking te bereiken. — vergelede, dat hoe verder wij voortschrijden op 't gebied van het weten, hoe meer steilten wij afgraven, en afgronden sluiten, hoe meer de horizon zich van ons verwijderd, en wij immer sterker gaan gevoelen, dat het vele, dat wij meenen te weten, zoo weinig is, dat een Socrates tot het besluit moest komen: wat ik weet, is dat ik niets weet. Dat moet een ieder, die zich geroepen voelt, de menscheit vooruit te brengen, nopen tot bescheidenheid over eigen oordeel, eigen kennis. Wie nu het egoïstisch streven veroorzaakt van de Oost-Indische Compagnie, en de incarnatie van deze in mannen als Coen en anderen, die na hem gekomen zijn en de koloniën beschouwden uitsluitend voor het geldelijk voordeel der participanten in de Compagnie en tot bevordering van de welvaart van het moederland, ziet voorbij, dat die cul-

tuur noodzakelijk was voor den groei, voor den opbloei, voor de vruchten, die wij thans plukken en uitdeelen. Toen in het lichaam der Compagnie bij haren weelderigen groei meer en meer de sappen van het bederf zich openbaarden, en zij, besloten in de enge ruimte van haren gedachtenkring, geen deel had in het nieuwe, frissche leven, dat daarbuiten opborrelde en aanwoei, volgde haar ondergang.

Haar eigen geldelijk voordeel was haar voornaamste, zoo niet haar eenig streven. Daarvoor bestreed en verdreef zij hare concurrenten, daarvoor sloot zij contracten met de Inlandsche vorsten, vorderde zij van de Inlandsche hoofden contingenten of vaste leverantiën. Hoe de hoofden die bijeenbrachten, welke druk daarvoor op de bevolking werd gelegd, daarom bekommerde zij zich niet. De Compagnie kon zich te dien opzichte misschien eenigermate verontschuldigen daarmede, dat wat de Inlander haar door tusschenkomst zijner hoofden opbracht of tegen den vastgestelden prijs leveren moest, niet zoozeer den Inlander in zijn bezit verkorte, doch meer in mindering kwam van hetgeen de hoofden anders zich zelve toerekenden. Hoe het zij, de nieuwere denkwijzen, welke in Europa wortel geschoten hadden en de gelijkwaardigheid van den mensch tot stelsel verhieven, zouden ook in het Oosten hun invloed doen gelden. Het zou niet langer een zeldzaam bewijs van een hoogstaanden geest, van een edel gemoed zijn, wanneer men sprak als de dichter van „Hofwycck”:

„'t Is swart volck, maar dat swart is vell-diep,
en van binnen
Maeck ick ze mijns gelijk; dienstbaer, in blanke
zinnen.”

Dirk van Hogendorp, de broeder van Gijsbert Karel — den man van 1813 —, bezielde door den modernen geest, was warm voorstander van den vrijen handel, en ijveraar tegen de slavernij. In geschrift en daad bond hij den strijd aan tegen den uitsluitingsgeest en het wanbeheer van de O.-I. Compagnie. Hij wees op het lot, waaraan de Javaan door de willekeur en de hardheid zijner regenten onderworpen was, welke laatsten als het ware de vrije beschikking hadden over zijn lijf en goed, zóó dat hij zelfs in een gunstigeren toestand geraakte, wanneer zijne desa door den regent aan een Chinees werd verhuurd. De ondergang der Compagnie en de overneming harer bezittingen door den staat zouden, meende v. H., strekken „tot voordeel van den staat als tot welzijn der Javanen en tot bevordering van hunne beschaving en zedelijk karakter”. „In 't begin,” zoo schreef hij in een memorie van 2 Juli 1796, „zal dit heilzame werk wel eenige zwarigheden ontmoeten: dan de zuivere beginselen van rechtvaardigheid en menscheit, die, wat men ook zeggen moge, de ware grondslagen van goede staatkunde zijn, zullen weldra die volkjes doen verdwijnen en het licht der Rede ook onder de Javanen doen schijnen, die welhaast niet alleen onze medemenschen, maar ook onze medeburgers zullen kunnen genoemd worden.”

Als men in dezelfde memorie leest: „Waarom ik ook bij gevolgtrekking concludeere, dat het tegenwoordige systema van Regeering over onze O.-I. bezittingen, en vooral over het eiland Java is een systema van

gewettigden en georganiseerden roof, plunder en onrechtvaardigheid; en de daden door onze ambtenaren aldaar uitgeoefend eene aaneenschakeling van diefstallen en geweldensdaden kunnen beschouwd, en dus ook niet als zoodanig gestraft worden,” komt dan niet in de gedachte de schelle kreet, die Multatuli een eeuw later deed hooren: „er ligt een roofstaat aan de zee, tusschen Oostfriesland en de Schelde”?

Het zou de moeite loonen, eene vergelijkende beschouwing te geven tusschen Dirk van Hogendorp en Douwes Dekker-Multatuli. Beiden hebben zich opgeworpen als verdedigers van de rechten van den Javaan tegen de onderdrukking door zijne hoofden, beiden ontevreden over de uitwerking hunner woorden bij de Regeering, beiden door hun ongewoon karakter en vrijmoedig optreden zich misplaatst gevoelend in de omgeving hunner dagen, beiden op nagenoeg gelijken leeftijd met teleurgestelde verwachting in ballingschap en armoede gestorven. Zulk eene beschouwing zou tevens de gelegenheid kunnen geven tot een grondige studie van den mensch en ambtenaar. Douwes Dekker nevens den denker en dichter Multatuli, een studie, welke niet mag uitblijven sedert de Multatuli-huldiging tot zooveel wijd uiteenlopende beoordeelingen aanleiding gegeven heeft.

Dirk van Hogendorp heeft de voldoening gehad, zich benoemd te zien in de Commissie, die het Staatsbewind had te dienen van consideratiën en advies „omtrent den voet en de wijze waarop de Handel op 's Lands Bezittingen in de Oost-Indiën zoude behooren gedreven en die Bezittingen bestuurd te worden, in dier voege, dat aan dezelve de hoogst mogelijke trap van welvaart, aan den Koophandel der Republiek het meeste nut, en aan 's Lands Financiën het meeste voordeel worde aangebragt.” In het rapport, waarbij het door de Staatcommissie ontworpen charter werd aangeboden, bleek iets van zijne denkbeelden te hebben post gevat, o. a. de verbetering van het lot van den Inlander. Echter als grondregel bleef nog gelden: „de koloniën bestaan voor het moederland, en niet het moederland voor de koloniën”. 27 September 1804 werd dienovereenkomstig het charter voor de Aziatische bezittingen vastgesteld. Doch dra volgde de Fransche en daarna de Engelsche overheersching. En toen de O.-I. bezittingen weder in het bezit van de Hollanders waren gesteld, beleefde men in Nederland een tijd van groote financieele moeilijkheden, die de in beginsel aangenomen ruimere begrippen omtrent het beheer der Koloniën voor de toepassing ernstig in den weg stonden. De batig-slot-politiek met het cultuurstelsel verplichtte den hoofden en ambtenaren, door de bevolking ten bate van de schatkist van Nederland zooveel mogelijk te doen opbrengen.

Art. 56 van het Charter van 1804 hield de volgende bepaling in: „De meest geschikte middelen zullen, met overleg van de Inlandsche Regenten, worden beraamd en in het werk gesteld, om, in het Gebied van de Bataafsche Republiek in Oost-Indiën het lot van den gemeenen Inlander te verbeteren en te verzekeren, alle onregelmatige en willekeurige Belastingen af te schaffen, en den Landbouw, zooveel mogelijk, aan te moedigen en uit te breiden; de In-

landsche Wetten, Zeden en Gewoonten zullen bewaard blijven; als gronden van de verbeteringen, waarvoor het Inwendig Bestuur van het Eiland Java vatbaar kan worden geoorloofd, kunnen niet in aanmerking komen, de beginselen van Eigendom van Grond, onder de gemeene Javanen, en de afschaffing van alle Heeren-diensten".

In het eerste regeerings-reglement na de bevrijding van Nederland, dat van 1818, luidt het overeenkomstig artikel: „De Inlandsche bevolking geniet de bijzondere bescherming van de Regeering. Alle geldafpersingen, knevelarijen en willekeurige beschikkingen, over der Inlanderen personen, goederen en arbeid, zijn ongeoorloofd; alle Europeesche en Inlandsche ambtenaren, hoofden of grooten, moeten zich daarvan onthouden, of zij zullen strengelijk worden gestraft.

De plaatselijke regeringen en bijzonderlijk de Residenten, zijn verplicht daartegen uit zich zelve te waken, en aan de Inlanders de gelegenheid te geven, om vrijelijk hunne klagten in te brengen."

En in art. 55 van het nu in werking zijnde reglement: „De bescherming der Inlandsche bevolking tegen willekeur, van wien ook, is een der gewichtigste pligten van den Gouverneur-Generaal.

Hij zorgt, dat de besturende ambtenaren de daaromtrent bestaande of nader uit te vaardigen verordeningen stiptelijk nakomen, en dat den Inlanders overal gelegenheid gegeven worden om vrijelijk klagten in te leveren."

Dat artikel is eerst goed tot recht gekomen na de drooglooping der batige sloten. De stelregel: de koloniën zijn er voor het moederland, wanneer die nog gelden moge, heeft zijne groote waarde verloren. Er is een keerpunt gekomen in onze denkbeelden omtrent Indië en den Inlander. Dat het moederland er ook is voor de koloniën is de stelregel, die ingang heeft gevonden bij de voorstanders van wat men noemt de ethische richting op koloniaal gebied. Zooals het echter gaat bij de ontwaking van nieuwe gedachten, die men propageeren wil, gaan de ijveraars onbezadigd te werk, willen zij zich al dadelijk bewegen door de wolken hunner idealen, terwijl zij vergeten, dat zij met de voeten op de aarde blijven staan. Hoe zorgvuldig onderzoeken de zich noemende vrienden van den Inlander wat hem gebreekt, wat hij behoeft om huns gelijke te worden. Prat op eigen voortreffelijkheid willen zij alle menschen aan zich gelijk hebben. Daarom moet in Indië alles op Europeeschen voet geschoeid worden, de nijverheid, de landbouw, de politie, het onderwijs in het algemeen moet Europeesch d. i. Nederlandsch zijn. — Een vereeniging heeft zich gevormd om voor Indië een hoogeschool te verkrijgen, voordat reeds in eenigszins redelijke mate, en nog wel op Java en Madoera alleen, voldaan is aan de behoeften aan primair onderwijs, het volks-, het lager-, het middelbaar onderwijs, en zonder te berekenen wat in de toekomst het lot zal zijn van de studenten van zulk een hoogeschool, die — door ijdelheid gedreven, en aangespoord door welmeenende, maar weekhartige en daardoor gevaarlijke vrienden, een eervolle plaats hopen te gaan innemen in een op Europeesch stramien geborduurde Inlandsche maatschappij, maar eindigen — wij hebben daarvoor in Britsch-Indië zulk een sprekend, waarschuwend voorbeeld — met vijandig te staan tegenover die vrienden, door wie zij zich misleid, bedrogen gevoelen omdat de banen, die tot hunnen welstand hadden moeten voeren, niet vooraf behoorlijk geëffend zijn geworden, zich te gevoelen als verstootenen, als verworpelingen in de maatschappij, in armoede en ellende rondzwerfen met hunne academische geleerdheid, niet begrepen door hun volk, en door hunne zich opgeworpen hebbende beschermers, niet voldoende overeenkomstig hunne eigen schatting gewaardeerd. Hier ontmoeten wij als mede-stander het oud-Kamerlid, Mr. v. Deventer, in zijn Gids-artikel van Maart 1910 protesteerende tegen de voorbarige oprichting in Indië van een of meer universiteiten ter voorziening in de behoefte aldaar aan hooger onderwijs, terwijl hij aanbeveelt de openstelling van de mogelijkheid voor de Indische jeugd om, van goeden aanleg zijnde, zich in Nederland te vormen en voor te bereiden tot de zelfstan-

dige beoefening der wetenschappen en tot het bekleden van maatschappelijke betrekkingen, waarvoor een wetenschappelijke opleiding vereischt wordt. Mr. van Deventer denkt zich een vereeniging, die deels uit eigen fondsen, deels uit subsidiën door de Regeering yerstreckt, jaarlijks eenige jongelieden, door vroedemannen in Indië aangewezen, naar Nederland laat komen. Hij denkt zich, de bestuurders van die vereeniging vriendschappelijk en tactvol het oog houdend op haar voedsterlingen, die voedsterlingen zich ontwikkelend tot degelijke, karaktervolle mannen van wetenschap: juristen, medici, ingenieurs, litteratoren, theologen, natuurwetenschappelijke onderzoekers; hij denkt zich die daarna teruggekeerd in hun geboorteland bezield met erkentelijkheid jegens Nederland en met het heilig voornemen om hùn volk te dienen. Intusschen worde het onderwijs in Indië zelf geleidelijk op hooger peil gevoerd, verband gelegd tusschen de in Indië reeds bestaande inrichtingen, als de hogere burgerscholen, de landbouwschool, de school voor inlandsche artsen, de inlandsche industrijschool, en het hooger onderwijs in Nederland, totdat ten slotte een Nederlandsch-Indische universiteit zal zijn verzezen, vrij op eigen bodem gegroeid. Bij die beschouwingen sluit zich aan de rede, door Mr. v. Deventer den 26sten Mei 1910 in het Koloniaal Museum te Haarlem gehouden over de onderwijsbelangen in Indië.

Wel zijn in het hoofdbestuur der Indische Universiteitsvereeniging gekozen twee Inlandsche ambtenaren, en een Chinees, de voorzitter der vereeniging Tjong Hoa Hwe Koan te Batavia, maar toch, ik kan de gedachte niet van mij zetten, dat bij de hoofdleiders dier beweging — tegen beter willen en weten in — minder het belang van den Inlander ten grondslag ligt, dan het eigen belang van het betrekkelijk klein getal Europeanen.

Die gedachte heeft mij ook altijd geplaagd bij kennisneming van de aanschrijvingen der gezaghebbers in Indië aan hunne ambtenaren om zich met de Inlandsche ambtenaren en hoofden zooveel als mogelijk in het Nederlandsch te onderhouden. Die wensch ziet men, en dat is het wat de oorsprong verdacht maakt, het krachtigst uitspreken — begrijpelijk — door personen, die de taal van den Inlander niet of te weinig kennen, en den last om zelven een hun vreemde taal aan te leeren, afwentelen op den Inlander. Er ligt voor den Europeeschen ambtenaar het gevaar in, om minder werk te maken van de taal van het volk, waardoor de toenadering tot de lagere, de nijvere klassen der Inlandsche maatschappij moeilijker zal worden, het inlandsche karakter door hen minder zal worden begrepen, zij de behoeften van den Inlander niet anders zullen leeren kennen dan, meer nog dan tegenwoordig, door de oogen der Inlandsche hoofden en ambtenaren.

Naast de bedoelde voor een gezonde opleving der maatschappij schadelijke egoïstische drijfveeren werkt aan de verheffing van den Inlander de hartstochtelijkheid van dweepzieke ijveraars, die in één dag voor Indië zouden willen bewerkstelligen, waarvoor Europa eeuwen van voorbereiding heeft gehad, — die den Inlander willen onttrekken aan zijne eenvoudige gewoonten, tot bevordering van zijne nijverheid hem de ingewikkelde Europeesche werktuigen opdringen ter vervanging van zijne primitieve instrumenten, welke hij zoo handig en vlug hanteert, waarmede hij, schier onbewust, producten vervaardigt, welke door hunne oorspronkelijkheid, doeltreffendheid en natuurlijke schoonheidsvormen de bewondering gaande maken van de deskundigen in Europa. Busken Huët gaf indertijd eene voortreffelijke vertaling van Molière's „Le médecin malgré lui" onder den titel van *De gedwongen dokter*. In denzelfden zin zou men den Inlander onder de behandeling dier ijveraars kunnen noemen: *de gedwongen patiënt*; en wij meenen de verzuchting te hooren van den *gedwongen lijder*, die vol levenskracht zijnde door zijne doktoren wordt verklaard aan inzinking onderhevig te zijn — *wijs af die doktoren, voer me terug in de opene, levendige, blijde natuur!*

(Wordt vervolgd.)

GEBROEDERS DOMHOFF.

HOFKLEEDERMAKERS v. Z.K.H. DEN PRINS DER NEDERL.

Parkstr. 8, DEN HAAG, Tel. 3092

Gala-Costuums. — Uniformen. — Rij- en
:: Automobiel-Kleding. — Pelterijen. ::

Dames Wandel-, Rij- en Automobielkleding.

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Maatschappij tot Exploitatie van Onroerende Goederen
„MOOI NEDERLAND",

gevestigd te 's-Gravenhage, Koningin Emmakade 107,

exploiteert uitsluitend fraai en gezond gelegen terreinen in Nederland, o.a. het Villa-Park „Berg en Dal" (Sterrenberg en Keteldal). Gemeente UBBERGEN.

Gelegen aan de beide groote wegen Nijmegen-Kleef, 80 Meter boven 't water, zuivere zandbodem, fraai en afwisselend houtgewas, schoone vergezichten, geregelde tramverbindingen, ruime en gemakkelijke verkeerswegen. *Ontworpen Electriche Bergtram door het geheele terrein.*

Terreinen van alle afmetingen te bevragen aan het Kantoor der Vennootschap en bij den Heer A. CREMERS te Berg en Dal (bij Nijmegen).

Exploitatie-Maatschappij

PARKEN „GROOT-HAESEBROEK" en „OUD-WASSENAAR".

Kantoor: Willem de Zwijgerlaan 3. Tel. Schev. 621.

Bijkantoor: Electriche Centrale, Ingang Oud-Wassenaar, Achterweg, Tel. 419.

Wie het geheele jaar door genieten wil van prachtige natuur en heerlijke lucht,

Wie lage belasting wil betalen en toch van het stadsleven wil genieten,

Wie rust verlangt na zijn werk Die bouwt op „OUD-WASSENAAR" of „GROOT-HAESEBROEK".

Grond tegen lage prijzen, zuivere zandbodem en drinkwater, electriciteit voor kracht en licht aanwezig.

Als proef kan in het uitstekend ingerichte en verwarmde HOTEL „KASTEEL OUD-WASSENAAR", dat de geheele winter openblijft tegen billijk tarief pension worden genomen.

Geregelde AUTOMOBIEDIENST met Den Haag. Inlichtingen ten Kantore der Maatschappij op Oud-Wassenaar of bij de Architecten der Mpij. Z. HOEK en J. TH. WOUTERS, Waldeck-Pyramontkade 133, Den Haag. Telefoon Haag 2608.

VACANT

Verschenen de DERDE DRUK van:

De Africhting van den Politiehond,
den Ambulance- en Oorlogshond.

EENE BEKNOPTTE HANDLEIDING

DOOR

M. KESSLER.

Bekroond met den Eersten Prijs op de XXVe Internationale Honden-Tentoonstelling van „CYNOPHILIA", - gehouden van 22-24 April 1910 te AMSTERDAM.

1e Druk December 1908

Prijs geb. f1.25 2e Druk Februari 1909 Prijs geb. f1.25

3e Druk April 1910

UITGAVE DER N. V. ELECTRICHE
DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO"
DEN HAAG :: TEL. INTERC. 4424.

Gereserveerd voor: A. DRIESSEN's CACAO- en CHOCOLADE-FABRIEKEN.

Uit de O.I. Mail.

De Bataviasche bladen der jongste mail melden, dat, hoewel de Westmoesson was aangebroken, de Westmoessonregels nog schaarsch waren omstreeks half December j.l. Van elders lezen wij echter van bandjir's, o.a. in het Buitenzorgsche door de Tjidani en de Tjiliwong. Ook schreef men uit het Loemadjansche aan het Soer. Hblad: „Door een geweldigen bandjir is de brug over de Moedjoe weder, dus voor de 6e maal sedert 30 Augustus 1909, weggeslagen.”

De waterstaatsambtenaar en de assistent-resident zijn er terstond heen gegaan om maatregelen te nemen.

Ook de onvoltooid brug over de Doekoeh op Oumboel werd door het water beschadigd.”

En de correspondent van De Locomotief meldde uit Solo:

„Niet alleen de onderneming Djogonalan, ook de grens onderneming Prambanan heeft veel geleden door de zand-bandjirs van de Merapi. Drie mooie permanente bruggen van Djogonalan zijn weggeslagen. Ook stevige boomen zijn ontworteld en meegevoerd. Op .den grooten weg tusschen Klanten en Djokja bij de st. Gondangwinangon werd een brug gedeeltelijk vernield. Twee groote boomen lagen voor de pijlers, terwijl de houten landhoofden gedeeltelijk zijn weggeslagen.

Gelukkig is de passage maar even gestremd geweest, daar de architect van den soenan te Solo de brug zooveel doenlijk liet herstellen. En waar velen niet op gerekend hadden, de Konklangan bleef gespaard.

De Worro-werken zijn voor een groot deel beschadigd, dijken sloegen weg en de kampongs vulden zich met zand en steenen. Reeds den Sen waren er een drieduizend man van de ondernemingen aan het werk om de schade waar het kon te herstellen.

De ramp is voor de geteisterde streken inderdaad zeer groot.”

Onrust in Celebes? Onder dezen titel meldt het Soer. Hblad:

„Verschillende door ons ontvangen berichten, duiden er op, dat er in een aanzienlijk deel van W.-Celebes onrust heerscht. Een breede kuststrook, die nabij de Golf van Mandar begint en Noordwaarts loopt tot bij Kaloekoe, schijnt besmet te zijn, tot ver landwaarts in. Landschapshoofden, die zich tot nu toe overal waagden, is de vrees om het hart geslagen; een Europeesche landbouwonderneming in Mandar is door het personeel in den steek gelaten.

De oorzaken van de broeiing dateeren volgens een berichtgever niet van den laatsten tijd.”

De Javabode van 15 December j.l. merkt echter op:

„Aan het bureau voor de Buitenbezittingen wist men van dit alles niets. Geenerlei ongunstig bericht omtrent den toestand in dit deel van Celebes was ingekomen.

Men kan dus veilig aannemen, dat de berichtgevers van het Soer. Hblad, minstens genomen, sterk overdreven hebben.”

De Bataviasche Gemeenteleening. — Aan deze gewichtige zaak wijdt De Javabode een hoofdartikel onder het opschrift „Op bredere basis”, o. zeggende:

„Wij hebben onze eerste groote geldleening, d. z. eerste gemeentelijke obligatie-leening gesloten — alleen de goedkeuring der regeering ontbreekt nog, maar zal stellig volgen — er is crediet gesloten voor de Indische gemeenten. Wel zijn vroeger door andere gemeenten kleine leeningen gesloten, meestal hypothecaire, en wel werd in sommige gemeenteraden tot leenen besloten; Batavia is echter de eerste, die een leening „aan de markt” brengt.

Niet het feit als zoodanig, dat Batavia binnenkort de beschikking zal hebben over f 700.000, hoe aangenaam dat feit ook stemt, is van zoo groot belang. Maar wel het feit, dat de Indische gemeenten voortaan weten, hoe, wanneer het rijkssubsidie niet voldoende kan worden geacht voor 't uitvoeren van werken, voor het verwezenlijken van desiderata, zij de benodigde gelden zullen kunnen verkrijgen.

De eerste stap op den weg naar financiële onafhankelijkheid — een lange weg en een moeilijke — is gezet door de gemeente zelve, zonder dat het gouvernement daartoe de noodige voorbereidingen had getroffen, en dat het Indië's hoofdstad is geweest, die dit mooie voorbeeld gaf, doet ons, geloof ik, wij reeds zeiden, geneegen.

Voor een groot deel is dat te danken aan het van onzen gemeenteraad, den heer mr. dr. H. Zaalberg, en gaarne sluiten wij ons aan bij de voor-

den van hulde, door den raadsvoorzitter tot hem gericht. De voorbereiding en uitwerking van het leeningsplan heeft heel veel zorg en arbeid vereischt en het is de heer Zaalberg geweest, die in dien arbeid het leeuwendeel had.

Tevens blijkt heden nog eens, hoe onvoldoende ons gemeentebestuur feitelijk is ingericht. De heer Zaalberg heeft dit alles moeten doen naast zijn gewonen arbeid en de gevolgen zijn niet uitgebleven: om gezondheidsredenen ziet hij zich genoodzaakt als lid der financiële commissie te bedanken, genoodzaakt zich niet meer zoo met de gemeentezaken in te laten. In een Nederlandsche gemeente zou het de wethouder van financiën zijn geweest, die de plannen had uitgewerkt; hier een raadslid, dat zich tengevolge daarvan overwerkte.

Niet alleen de leden van den raad, maar alle ontwikkelde Batavianen zullen nu hun houding van lusteloze onverschilligheid moeten laten varen. De inwoners krijgen thans het recht van den raad te gaan eischen, dat er inderdaad veel en degelijk worde gewerkt voor de gemeente. En, daarbij, het zal nu gaan om hun geld. Leeningen sluiten is heel mooi, maar van die leeningen, moeten rente en aflossingen betaald. Niet altijd zullen de leeningen worden gesloten ten behoeve van zaken, die winstgevend zijn, uit welker opbrengst die rente en aflossingen zullen betaald kunnen worden. Het woord „belasting” zal steeds dreigender gaan klinken.

Belangstelling in de gemeentezaken wordt van nu af niet meer gevraagd, zij wordt geëischt. Van de raadsleden zoowel als van de inwoners.

En niet alleen te Batavia, maar ook elders. De gemeenteraden in geheel Indië zullen rekening hebben te houden met wat hier te Batavia is geschied. En overal zal nu voort gearbeid moeten worden op bredere basis.”

Aldus besluit het blad.

De Ombilin-steenkolennijnen. — De heeren Fokker, Casperz en Van Lier, vertoefden veertien dagen te Batavia, om met 't departement der gouvernementbedrijven besprekingen te houden over de exploitatie der Ombilin-steenkolennijnen.

Deze besprekingen betroffen in hoofdzaak de uitbreiding der productie. In de jongste jaren werd zij telkens verhoogd en dit jaar bedroeg zij 400.000 ton. Het volgend jaar zal zij 450.000 ton bedragen.

De vraag naar het zwarte product wordt steeds grooter en derhalve was overleg noodig om te komen tot een aanzienlijk grootere productie. In uitzicht is gesteld het openen van een tweeden mijn, waarvoor echter nog heel wat voorbereiding noodig zal zijn.

Waar dergelijke zaken in overweging komen, dient ook de vraag, hoe men de benodigde arbeidskrachten zal bekomen, te worden beantwoord; merkt De Javabode op.

Men zal zich herinneren, dat indertijd de oprichting van elektrische kranen voor de lading der kolenschepen te Padang in uitzicht werd gesteld. Men onderscheidde hier het voorzien der gewone mailschepen, het zoogenaamde bunkeren, van het laden der kolenschepen. De levering der elektrische kranen zou geschieden ten behoeve der kolenschepen en men wilde haar opdragen aan een groote, Deutsche firma, een specialiteit voor dergelijke werktuigen.

Toen de firma haar ontwerp ingezonden had, bleek echter, dat hetgeen zij wilde leveren, voor Padang niet bruikbaar zou zijn. De heer Casperz nu, die vertrok en met de „Kawji” de reis naar Europa zal voortzetten, zal in zijn verloftijd nagaan, wat de Europeesche industrie in verband met de behoeften van Emmahaven kan leveren.

De elektrische kranen zouden voornamelijk een besparing op de koelies geven, méér dan op den tijd der lading.

Vergemakkelijking voor inlanders om zich te bekwalen voor het klein ambten.-examen. Sedert het vorige jaar is op 54 Inlandsche eerste-klasse scholen op Java en Madoera het Nederlandsch als leervak en als voermiddel bij het ondertwijs ingevoerd. De aan de aldus gereorganiseerde Inlandsche scholen geplaatste onderwijzers der derde klasse en hulponderwijzers van het Europeesch lager onderwijs kunnen bij eventuele bevordering tot onderwijzer(es) der 2e klasse bij die scholen geplaatst blijven, totdat ze 'n totalen diensttijd hebben van negen jaren, welke termijn echter in bijzondere gevallen eenigszins mag worden overschreden. Bedoelde reorganisatie was er voornamelijk op berekend leerlingen op te leiden voor de voorbereidende klassen der opleidingsscholen voor Inlandsche ambtenaren.

Zij voorziet niet in de behoefte van hen die, zonder een geheel Europeesche opleiding te begeeren, zich wenschen voortebereiden voor de vervulling van de talrijke lagere betrekkingen in dienst van den lande en van particulieren, waarvoor het bezit van

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.

welbekend bij allen die met verlot in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42^B, boven Maison KRUL.
Telefoon 6318.

TALEN: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.

door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.

Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.

NEDERLANDSCHE VEGETARIËRSBOND.

Secretariaat, Brochurenhandel en Vegetarisch Bureau:

HEEMRAADSINGEL 217B :: ROTTERDAM,

waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.

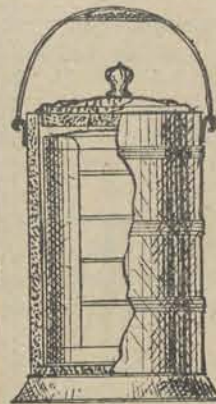
Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE”

onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f2.— p. jaar.

Bekroond propagandageschrift, franco per post f0.06. — ORTT, Brieven over gezondheid, franco per post f0.12. — DR. ANNA KINGSFORD, Ware voeding, franco per post f0.80. — Vegetarisme een economische noodzakelijkheid, franco per post f0.94. —

KOOKBOEKEN franco per post f0.17 en f0.95.

Vraagt voedingsmiddelen gesteld onder toezicht van den Nederlandschen Vegetariërsbond. — Dit geeft afdoende waarborgen.

CROES & Co., Spui 231, DEN HAAG,

METAALWARENFABRIEK,

fabriceeren met steeds toenemend succes hun

Nieuw-Systeem WRM ETENDRAGERS (Koksblak),

voor uitzending van Warmblijvende Diners, voorzien van dubbele isoleerende wanden, -

2	3	4	6
f4.—	f4.50	f5.—	f6.50

dezelve met aluminium binnenwanden f5.25, f6.—, 6.75 f7.75 per stuk.

Bijbehorende stellen Schaaltjes en Deksel
Email f2.25, f2.50, f3.—, f3.50
Aluminium -3.25, -3.50, -4.25, -4.75
Alum. Tusschendeckels -1.—, -1.25, -1.50, -2.—
per stel.

Bij groote hoeveelheid speciale prijs.
EXPORT naar OOST en WEST.

TELEPHOON 3709.

PERZISCH IMPORTHUIS LA HAYE.

NOORDEINDE 11. — Téléphone 6008.

Maison la plus ancienne et la plus importante de cette ville, dont les tapis d'Orient, importés directement et garantis authentiques, forment l'Unique Spécialité à l'exclusion de toute imitation.

Réparation des Tapis.

MARTON KULCSAR.

VACANT

TOKO-BAHROE, Interc. Tel. 4796.
VAN KINSBERGENSTRAAT 126, DEN HAAG.

SPECIAAL INGERICHT VOOR:

Indische ingrediënten en Conserven voor de rijsttafel.

DIRECTE AANVOER UIT NEDERLANDSCH-INDIË.
W. BARNAS & DIEMERS, - Importeurs.

het klein ambtenaarsdiploma verlangd wordt. Ter voorziening in deze behoefte, bestaat het voornemen om voorloopig op de vermelde scholen op de 17 gewestelijke hoofdplaatsen van Java en Madoera het leerplan zoodanig uit te breiden, dat die inrichtingen hare leerlingen met vrucht kunnen voorbereiden voor het klein-ambtenaarsexamen.

Daartoe zal aan die scholen een nieuwe jaar-klas worden toegevoegd, waardoor het aantal klassen stijgt tot 7, terwijl het aantal Europeesche leerkrachten van twee tot drie zal moeten worden uitgebreid.

Het plan zal het volgend jaar ten uitvoer worden gelegd. De 7de klasse zal eerst daar geopend worden, waar zij leerlingen kan opnemen, die van het derde jaar af het leerplan met Nederlandsch hebben doorlopen. Men rekent er op, dat dit in 1911 met 12 scholen het geval zal zijn, waar de nieuwe klasse na afloop van de vasten zal kunnen worden geopend.

Teneinde ook in de Buitenbezittingen, inzonderheid op Sumatra, de gelegenheid tot het aanleeren van het Nederlandsch voor de bevolking te verruimen, zullen voorloopig te Padang, Fort de Kock en Benkoelen eerste-klasse scholen met voorbereiding tot het klein ambtenaarsexamen opgericht en de bestaande eerste klasse school te Palembang in dien zin gereorganiseerd worden.

Een welverdiende onderscheiding. — Als blijk van waardeering van de wijze, waarop hij zijne taak heeft vervuld als geleider der naar de Wereldtentoonstelling in dit jaar gezonden Inlandsche werklieden, is de zilveren ster voor trouw en verdienste toegekend aan den Djaksa bij den Landraad te Soemedang, Raden Brata di Widjaja.

Het marine-etablisement. Met het werk in het marine-etablisement is het in den laatsten tijd hollen of stilstaan, zegt het Soer. Hblad. In de koperslagerij en de gieterij is thans bijv. weer zoo weinig te doen, dat de werklieden reeds om één uur naar huis worden gezonden. Dan krijgen ze maar f 0.30 uitbetaald en anders op heele dagen f 0.50. Dat dergelijke maatregelen niet bevorderlijk zijn om vast personeel te houden, blijkt wel uit het feit, dat er dagelijks minder werklieden binnenkomen. Overal elders kunnen zij meer verdienen dan dertig cent.

Ook het Indo-Europeesch personeel klaagt en wel omdat het tegenwoordig zoo weinig kans heeft om vooruit te komen, daar voor de betrekkingen van meesterknecht, enz., bijna geregeld vakmensen uit Nederland worden uitgezonden, die direct op f 150 's maands beginnen.

Een nuttig initiatief.

Naar De Locomotief verneemt, heeft een der Semarangse stadsgeeneesheeren, uitgenoodigd tot deelname aan de in den zomer van 1911 te Dresden te houden Internationale tentoonstelling voor

FEUILLETON.

Legende van de Kali Plaboekan en den Goenoeng Kloet. *)

Aan den voet van den Goenoeng Kloet, in de tegenwoordige residentie Kediri, woonde eenmaal 'n koning, Rodjo Soengoe geheeten. „Soengoe” betekent horen en hij werd zoo genoemd, omdat hij op een menschelijk lichaam den kop van een stier droeg, voorzien van horens. Deze koning was bekend en beroemd om zijn groote dapperheid en zijn succes in den oorlog. Alle koningen verloren het in den strijd tegen hem, ook de koning van Kediri, en als belooning eischte Rodjo Soengoe de dochter van den Koning van Kediri tot vrouw.

Deze prinses droeg den naam van Sekar Tadjji, omdat ze zoo schoon was als een bloem, en de schoonste vrouw in den omtrek. „Sekar” toch beteekent bloem, en „Tadjji” eenige. Sekar Tadjji weigerde Rodjo Soengoe te huwen, doch op aandringen van haar vader, die haar reeds aan hem had beloofd, gaf zij toe, vrezende de gevolgen van diens toorn. Evenwel stelde ze voorwaarden en sprak tot Soengoe:

— Ik zal uw vrouw worden, Rodjo Soengoe, mits ge een wensch van mij kunt vervullen. Ik zal in de rivier achter het paleis van mijn vader een koekoesan plaatsen en dien moet ge voor mij met goud vullen.

Rodjo Soengoe, die onmetelijk rijk was, was opgetogen over dezen wensch, waarvan de vervulling hem zoo gemakkelijk toescheen. Hij noodigde haar uit, een en ander ten spoedigste te doen geschieden. Zij vertrokken alzoo naar de kali en Sekar Tadjji plaatste den koekoesan in het water, doch

*) Verkort overgenomen uit het Dames-Weekblad voor Indië.

hygiëne, een inzending voor deze tentoonstelling gereed, bestaande uit een miniatuur-afdeeling van het Semarangse cholera-hospitaal, het hospitaal in speelgoedformaat. De bouwmeester is een Zwitsersche fuselier Landart, daar in garnizoen. Hij heeft er werkelijk een meesterstukje van weten te maken. Op een schaal van 1:50 heeft hij het cholera hospitaal tot in alle bijzonderheden nagebouwd. Alle paviljoentjes, hun inrichtingen, de verbrandingsoven, de badgelegenheden, de bijgebouwen, alles is tot in de kleinste bijzonderheden waar te nemen, en heel de gang van zaken bij de behandeling van de patiënten, van de opname tot hun ontslag uit 't hospitaal, is op het miniatuur duidelijk te demonstreeën. Zelfs de vervoermiddelen staan op het terrein.

De inzending geeft een zeer duidelijk denkbeeld van de wijze, waarop in een tropische stad de cholera-patiënten worden verpleegd. Dat is niet alleen belangwekkend voor een tentoonstelling als deze, maar het is ook voor Indië van belang, dat de goede en oordeelkundige zorgen, in tijden van epidemie betracht, van meer internationale bekendheid worden.

Ook de Indische regeering is tot deelname uitgenoodigd.

De Nederl.-Indische Kunstkring. In een op 10 Dec. j.l. gehouden algemeene vergadering van den Nederl.-Indischen Kunstkring waren van de bestuursleden aanwezig mevr. Dingen—Van Polanen Petel en P. A. J. Moojen, terwijl de heer Mr. J. A. v. Dijk nog niet te Batavia is teruggekeerd. Er bestonden alzoo drie vacatures, voor welke aanvulling de vergadering belegd was. Gekozen werden daarin de heeren Max Fleischer, Ch. P. Schoemaker en Mr. C. A. Wiessing. De keuze van een voorzitter wenschte men slechts voorloopig te doen en onder die conditie verklaarde de heer Moojen, die gekozen werd, de benoeming te willen aanvaarden. Iets belangrijks werd verder ter vergadering niet behandeld. In de daaropvolgende bestuursvergadering werd de heer Van Ingen voor het penningmeesterschap aangewezen.

WEST-INDIË.

SURINAME.

In het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer op de Surinaamsche begroting voor 1911, spraken enkele leden de meening uit, dat bij de benoeming van ambtenaren te veel het stelsel wordt gehuldigd, voor de hogere betrekkingen aan volbloed Nederlanders de voorkeur te geven boven geboren Surinamers en dezen laatsten slechts voor inferieure ambten in aanmerking te doen komen.

„Dit nu is ons naar het hart gesproken”, zegt De Suriname van 16 December in een artikel getiteld „Benoeemingen”, en dan volgt zij:

„Lezers van ons blad, zelfs occasioneele, weten

alvorens dit te doen, sneed ze de punt van den zak af, zoodat er onderaan een gat kwam en het dus onmogelijk zou zijn hem te vullen. Aan haar wensch zou de koning dan niet kunnen voldoen en zij zou daarom zijn vrouw niet behoeven te worden. De koekoesan werd zoodanig gesteld, dat het onderste gedeelte onder water kwam en de koning dus het gat niet bemerkte. Deze kali werd toen gedoopt en heet tot op heden toe nog Kali Plaboekan. „Plaboekan” is iets dat hol, met een gat is, en dus niet gevuld kan worden.

Rodjo Soengoe haastte zich, al het aanwezige goud uit zijn kraton aan te laten voeren. Met handenvol wierp hij het goud in den zak, maar alles verdween spoorloos in de diepte en de zak bleef ledig. Reeds was een groot gedeelte van het edele metaal verdwenen, toen er 'n wonder gebeurde. Rodjo Soengoe, zeer teleurgesteld, was op het punt in woede uit te barsten. Hij nam een groote hoeveelheid goud en wierp het met zoo'n smak in den zak, dat door den plotseling te grooten toevloed de opening verstopt raakte, het goud bleef liggen en de koekoesan in een oogenblik boordevol was. Verrukt en overtuigd van zijn overwinning, trad hij op de prinses toe. Sekar Tadjji was de wanhoop ten prooi, toen ze begreep, dat ze haar woord moest gestand doen en den man trouwen. Toch was het haar onmogelijk een man te huwen, die een stierekop had in plaats van een menschenhoofd. Al zijn roem en rijkdom konden dat niet vergoeden, en zij, de schoonste vrouw uit het rijk! Ze zón op middelen, om dit noodlottig huwelijk te ontkomen, trachtte te vluchten, wat haar echter niet gelukte. Toen bedacht ze een list. Ze vervaardigde een poppenkop, die haar precies geleek, maakte er een lichaam aan en legde dit overdekt met een deken in het bed van Rodjo Soengoe. Zij zelf ging achter het bed zitten en begon te spreken. Deze dacht, dat zij werkelijk in 't

Speciale inrichting tot het vervaardigen van OVERHEMDEN en ONDERGOEDEREN, naar maat of volgens model.

G. Lörker

DEN HAAG, Hoogstraat 32-32a.

DE BAS & Co.

BANKIERS

NOORDEINDE 64c :: 's-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN.

SAFE-INRICHTING.

GROENEMEYER EN WESSELING

IN EFFECTEN EN ADMINISTRATIËN

TELEGRAM-ADRES: „GROEWES”.

TELEF. INTERC.: 4248.

TOUSSAINTKADE 32^D .. DEN HAAG

MAISON DROUOT

DEN HAAG
 LANGE HOUTSTRAAT 7 en 2. — TELEF. 753.
 GROOTSTE INRICHTING
 TOT COMPLETE MEUBILEERING
 BEHANGERIJ - STOFFEERDERIJ - EIGEN
 MEUBELFABRIEK - ANTIQUITEITEN EN
 KUNSTVOORWERPEN.

ONZE KUNST

Geïllustreerd Maandschrift voor Beeldende Kunst.

HOOFDREDACTEUR: DR. P. BUSCHMANN JR.

Inhoud van No. 12, December 1910:

Joh. Cohen Gosschalk: F. Hart Nibbrig. — J. O. Kronig: De schilder Mancadan. — Kunstberichten, uit Antwerpen, Haarlem, Leiden, enz. — Van der Stappen. — Boeken en Tijdschriften.

PLATEN: 1 reproductie van het portret van F. Hart Nibbrig, door Joh. Cohen Gosschalk. — 11 reproducties naar werken van F. Hart Nibbrig. — reproducties naar werken van J. Mancadan.

Omslag- en tekstversiering van G. W. DIJSSELHOF en PROF. ED. PELLENS.

ONZE KUNST verschijnt maandelijks in afleveringen van, minstens 50 pagina's tekst en platen, en kost f 12.50 per jaargang.

Van af jaargang 1909 verschijnt een genummerde PRACHT-UITGAVE à f 25.— per jaargang. Nadere inlichtingen verstrekken de uitgevers.

VRAAG PROEFNUMMERS.

L. J. VEEN — UITGEVER — AMSTERDAM.

hoe wij zonder versagen onze stem verheffen tegen de achteruitstelling van hiergeborenen bij anderen. Niet zonder grond is dan ook de vrees van de leden aan het woord, dat een zekere ontstemming onder de Inlandsche bevolking aan dit feit niet vreemd is. Dat zij dit betreuren, daarvoor komt hun hulde toe.

Ontstemming, tengevolge van het passeeren van landskinderen, is niet iets specifiek Surinaamsch. De geschiedenis leert, dat overal waar dit — het passeeren — zich voordoet, gene — de ontstemming — waarnaembaar is. Uiteraard is dit begrijpelijk.

In onze kolonie is er echter meer reden, tot dergelijke ontstemming, dan in den regel het geval is. Het is meer gezegd: onze kolonie is een ambtenaarskolonie; het ambtenaarswezen en het ambtenaarsdom beheerschen het maatschappelijke leven.

Eene besnedeering van de kiezerslijst wijst dit al spoedig uit.

De groote meerderheid der intellectueelen behoort tot den ambtenaarsstand. Evenzoo is daaronder een aanzienlijk percentage van de koopkrachtigen.

Hieruit is te verklaren de vrij verbreide wrevel over het verbod van beslag op ambtenaarsalarissen en pensioenen, enz.

En over het algemeen is aan deze bijzondere positie der ambtenaren toe te schrijven de groote belangstelling, welke de bevolking — het ontwikkelde gedeelte althans — heeft voor hetgeen in ambtelijke kringen gebeurt. Begrijpelijkwijjs gaat der Inlandsche bevolking het meest ter harte de positie van den Surinamer in 's lands dienst.

Desniettemin zou het mogelijk zijn, dat aan de Inlandsche bevolking de bekwaamheden ontraken, welke vereischt zijn voor het bekleeden van andere dan inferieure betrekkingen. Ware dit het geval, dan zou men Bestuur en Regeering er een verwijt van kunnen maken dat zij deze bekwaamheden niet trachten aan te kweeken, van welke educatie de goede vruchten anders reeds moesten kunnen geplukt worden. Welke resultaten zijn in Indië in dat opzicht niet bereikt in een korte spanne tijds!

Maar deze veronderstelling, n.l. dat Surinamers die bekwaamheden zouden missen welke hen het bekleeden van hogere betrekkingen waardig zouden maken, is onjuist.

Het groote getal van Surinamers, die zoowel in het Moederland als in deze en andere Nederlandsche koloniën een eervol post hebben bekleed of nog bekleeden — weinige jaren geleden nog werd een van de hoogste staatsambten vervuld te hebben, geïmponeerd tot de vereerende positie van Raadsman der Kroon (Minister) — is voldoende tegenspraak voor een dergelijke bewering.

In de rijen der lagere ambtenaren zijn er ettelijken, wier bekwaamheid boven twijfel staat en van wie sommigen zelfs de reputatie hebben, de kurk te zijn waarop hun departement drijft.

En toch, slechts zelden ziet men een hunner naar

voren gebracht. Maar al te dikwijls wordt 'n overzeesche stambroeder met mindere aanspraken, en zelfs geheel buiten het ambtelijke, bij het bezetten van eenigszins lucratieve posten boven hen voorgehouden.

Aan het slot van het artikel, waarvan ook de verdere beschouwingen zeer de aandacht verdienen, geeft de schrijver in overweging, teneinde bij benoemingen pressie op den Gouverneur en intrigues te voorkomen, de zaak definitief te regelen, waartoe z. i. vereischt wordt:

1e. dat er een examen ingesteld worde voor verdere bevorderingen;

2e. dat de ambtenaren niet op bepaalde departementen benoemd worden, maar bij den algemeenen dienst, zooals reeds met Surnumerairs het geval is.

In verband met het bovenstaande wordt hier aangehaald de volgende opmerking van De West van 3 December aan het adres van De Surinamer, naar aanleiding van eene plaats gehad hebbende benoeming:

..... Het blad (De Surinamer) verklaart verder het standpunt in te nemen, dat bij gelijke geschiktheid de landskinderen de voorkeur moeten hebben bij benoemingen. Wij gaan slechts in zoverre hierin mede, dat wij het laten uitkomen van personen ongewenscht achten, indien in de kolonie geschikte krachten te vinden zijn. Indien het echter geldt personen gevestigd in de kolonie, is het o. i. onbillijk de voorkeur te geven aan een bepaalde categorie. Het standpunt van De Surinamer zou tot de consequentie leiden, dat zoolang er nog één ingeborene van gelijke geschiktheid te vinden is, nooit een elders geborene zou mogen worden benoemd, ook al is hij veertig jaar in de kolonie gevestigd.

Het proces Killinger vermoedelijk in Februari te behandelen) houdt de gemoederen in de kolonie in spanning. De West van 13 December noodigt belangstellenden in buiten- en binnenland, die de nummers der courant, waarin verslag wordt gedaan van het proces, wenschen te ontvangen, uit, tijdig naam en adres op te geven.

Per s.s. „Prins Willem IV” zijn in Suriname aangevoerd 347.500 Heveazaden van Ceylon. Ze zijn dadelijk na aankomst in de loods van den Kon. W. Ind. Maildienst opgeslagen, om onder de aanvragers te worden verdeeld.

Een zeer verblijdend bericht, maar het moet niet bij deze bestelling blijven. De Hevea heeft 'n toekomst in Suriname.

De bacoven-cultuur. De Surinaamsche bladen van 20 Dec. j.l., vermelden dat er na afzending van het telegram der Koloniale Staten (inhoudende verzoek een gunstige beslissing te willen bevorderen

bed lag, en toen hij haar stem hoorde, was hij volkomen overtuigd. Van blijdschap was hij in staat alles te doen, wat haar genoegen kon verschaffen en hij zeide haar dit. Sekar Tadjie wist van deze gelegenheid te profiteeren en sprak:

— Rodjo Soengoe, ik heb nu gezien, dat ge werkelijk groote liefde voor mij koestert, anders zoudt ge om mijn bezit niet al uw kostbaar goud in de kali hebben geworpen. Vervul echter nog 'n enkelen wensch van mij, en ik beloof u, dat ik mijn leven lang een trouwe, volgzaam gade voor u wezen zal. Al uw wenschen zal ik raden en ik zal u op uwe wenken bedienen, terwijl ik aan uwe voeten slapen zal.

De koning, verheerlijkt door zooveel onderdanigheid, antwoordde:

— Uw wil is mij een wet, spreekt slechts en ik zal doen, wat ge verlangt.

— Welaan, hernam de slimme prinses, ga dan heen en begin een grooten put te graven, van boven af te beginnen, in den Goemoeng Kloet. Ik zal u nader zeggen, wanneer hij diep genoeg zal zijn, maar in elk geval moet gij tot aan het water graven. Den put moet ge bekleeden met steenen uit de rivier, waarin uw goud ligt. Het water uit den put zal alleen tot uw gebruik worden aangewend, al het andere water is niet rein genoeg voor u. Bovendien zal niemand anders dan ik alleen dat water voor u putten.

Rodjo Soengoe, die vreeselijk tegen dat reuzenwerk opzag, vertrok niettemin onmiddellijk en begon te graven. Hij gelastte zijn soldaten, steenen aan te dragen uit de Kali Plaboekan. Sekar Tadjie stond boven aan den rand en zag naar het werk. Zij hem voortdurend bemoedigend toe, maar toen hij bij het water kwam en hij haar vroeg of het nog niet genoeg was, antwoordde ze van neen. Al dieper en dieper groef Soengoe en zijn stem werd

hoe langer hoe onduidelijker. Toen Soekar Tadjie nog eenmaal tot hem riep en ze geen antwoord meer kreeg, was zij overtuigd, dat hij zoo diep was, dat hij haar niet meer verstaan kon. Toen beval zij haar soldaten, zoo spoedig mogelijk alle aangevoerde steenen in den put te werpen, alzoo den put te dempen en den koning te bedelven. Aan dit bevel werd gehoor gegeven en de bedrogen koning vond op deze wijze zijn dood.

Doch, alvorens Rodjo Soengoe stierf, begon de Kloet te werken en het water begon te koken. Een vreeselijk geluid, dat uren ver in den omtrek gehoord werd, steeg op uit de diepte. Het was de stem van Rodjo Soengoe, die sprak:

— Ja, Sekar Tadjie, schoenste van alle vrouwen ter wereld, ik weet, dat gij mij dooden zult. Gij kunt er trotsch op zijn, dat gij den moedigsten en dappersten van alle koningen gedood hebt, nadat ge hem eerst tot uw slaaf had gemaakt, hem, die aan uw voeten gekniel, aan al uw grillen gehoorzaamde. Ik ben tevreden met mijn lot, omdat gij het zijt, die mij doodt. Maar mijn geest zal zich wreken over het lichaam van den koning, den dappersten van allen, die overal overwinnaar bleef en gedood werd door de list eener vrouw. Nooit meer, van heden af, zal deze berg tot woonplaats van menschen kunnen strekken; mijn geest zal hem voortdurend in werking houden en mijn stem zal tot in eeuwen gehoord worden.

Sekar Tadjie, hoewel eenigszins beangst, keerde met haar gevolg huiswaarts, zeer voldaan over het feit, dat deze afschuwelijke man althans haar echtgenoot niet was geworden.

Inderdaad — en dit wordt toegeschreven aan bovenstaande legende, waaraan de Javaan geloof is — is de Kloet onbewoonbaar voor menschen, door de aanhoudende vulkanische werking, het uitwerpen van steenen en ziedend water.

TELEPHOON No. 9540y.

ATELIER D'ART

PORTRAITS EN PEINTURE ET
EN SCULPTURE (BAS RELIEFS)

SPECIALITÉ EN AQUARELLES ET PASTELS
TRAVAUX D'ART FINS

FRANS W. A. TEUNISSEN

MAISON DE PREMIER ORDRE

LA HAYE SMIDSWATER 21A

PEEK & CLOPPENBURG

- Wagenstraat 12-14-16 -
Spuistraat 13 - DEN HAAG.
VERDER IN ALLE STEDEN.

□ HEEREN- en KINDERKLEEDING □
□ UITRUSTINGEN □
□ HOEDEN HEMDEN ONDERGOEDEREN

C. H. L. BAELDE, Arts,

AMSTERDAM - Oosterpark 44.

Spreekuur alle werkdagen van 1-2 uur.

SPECIAAL voor TROPISCHE ZIEKTEN en GENEES-
KUNDIG ONDERZOEK voor verblijf in de Tropen.

L
E
V
E
N
S

EERSTE

ROTTERDAMSCH

ROTTERDAM,

Oudehavenkade No. 1, Plan C.

Hoofdvertegenwoordiging in Nederl.-Indië:
De Heeren VAN HEUSDEN en MEES,
Kali-Besar, Batavia.

Zeer vrijgevege Polisvoorwaarden.

VERZEKERING.

O
N
G
E
V
A
L
L
E
N

PIERRE SCHREINER

- ZOUTMANSTRAAT 18-20-22 -

TELEFOON 1864 - DEN HAAG

-:- AMEUBLEMENTEN. -:-

Nieuw Loterijspel. f 0.75
Vragen en Antwoordspel. „ 0.60
Hollandsch Namen-quartet „ 0.90

De bekende Besique-spelen in roode étuis, met duidelijke Hollandsche verklaring:
2 pers. f 1.00, 3 pers. f 1.50, 4 pers. f 1.80.

Een nieuw Patience-spiel met kaarten voor 1-4 personen in étui f 1.40.

ALOM TE BEKOMEN.

Uitgever J. J. SLEIJSER, LEIDEN.

ONTWAKING

ALGEMEEN MAANDSCHRIFT VOOR LETTEREN,
- KUNST, SOCIOLOGIE EN WETENSCHAP. -

ONDER REDACTIE VAN:

GEORGES EEKHOUD, JACQUES MESNIL, LOD.
BAECKELMANS, ARY DELEN, WILLEM GIJSSELS,
:- OSCAR SIX, GUSTAAF VERMEERSCH. :-

BESTUURDER: SEGHER RABAUW.

Uitgave van: „t Kersouwken” te Antwerpen.

Administr. voor Holland: Overtoom 442, Amsterdam.

Prijs per jaargang van 12 afleveringen f 3.—
Losse afleveringen f 0.30.

PROSPECTUS en PROEFNUMMERS op aanvraag GRATIS.

op het voorstel van den Gouverneur ter verleening van een nieuw crediet, tot voortzetting der baco-ven-cultuur en verlof voor het aanbrengen van tus-schencultuur), den 5en Dec. het dagelijksch bulletin van het telegraafkantoor het bericht in, dat op verzoek van den Minister van Koloniën de heeren J. T. Cremer (oud-Minister van Koloniën, President der Ned. Handelsmij.) J. van Vollenhoven (directeur van de Deli-mij.) F. A. F. C. Went en v. Rom-burg (hoogleraren aan de Universiteit te Utrecht), een advies hadden uitgebracht over het al of niet voortzetten van de baco-ven-cultuur.

Op het tijdstip der ontvangst van dit telegram was de inhoud van het advies nog onbekend. Zon-dag 18 December ontving de Gouverneur telegra-fisch bericht, dat de Minister besloten had de Kam-er voor te stellen, de baco-ven-cultuur successie-lijk te liquideeren en in plaats van het voor 1911 gevraagde crediet van acht ton, voor de liquidatie slechts vier ton aan te vragen. Verder gaf de Mi-nister aan, dat Z. Ex. bereid zou zijn het Gou-vernement afstand te laten doen van den rang van eersten hypotheekhouder op de plantages, werkende met Gouvernements-steun, ten bate van particulieren die eventueel verder gelden zouden willen voorschiet-ten voor de cultuur.

Ten slotte verklaarde Z. Ex. nader te overwegen eventuele kwijtschelding van de schulden der onder-nemingen aan het Gouvernement.

„Dit telegram viel als een onweerslag bij helderen hemel”, schrijft de Suriname, waaraan wij het volgende ontleenen:

„Hoewel het nog nooit vertoond is, sinds 't be-staan der Koloniale Staten, dat op Zondag verga-dering is, werd toch voor denzelfden avond een bij-eenkomst uitgeschreven, welke ook door den waarn. Admin. v. Fin. werd bijgewoond. Als resultaat dezer bijeenkomst werd een telegram naar de 2de Kamer verzonden, waarin aan dat Regeeringscollege, met verwijzing naar het voorafgegaan telegram aan den minister er op gewezen werd, dat liquidatie der baco-ven-cultuur op het oogenblik een debacle zou veroorzaken, en verzoekt een beslissing te willen nemen in den zin van het voorstel van den Gou-vernneur.

Intusschen had de landvoogd zijnerzijds na ont-vangst van het telegram van den Minister 'n tegen depêche verstuurd, waarin met klem voor de belan-gen der kolonie in deze opgekomen werd.

Des namiddags om vijf uur had ten huize van den heer Da Costa (Voorz. Kol. Staten) op diens uitnoodiging een bijeenkomst van de pers plaats. Als resultaat dezer besprekingen werd het volgende tele-gram — geteekend door den redacteur van De Surina-mer, Pater A. Verheggen) — aan de Tweede Kamer verzonden:

„De Surinaamsche pers in vergadering bijeen verzoekt dringend 2de Kamer (om) koloniaal debacle te voorkomen steun (te) verlenen (aan) voorstel gouverneur (tot) voortzetting baco-ven-cultuur.”

Andere machten in de kolonie deden ook al het mogelijke den slag af te weren. De respectieve hoof-den der R. C. en Hernhuttersche Zendingen, als-mede het hoofd der firma Kersten en Co., verzon-den telegrammen in gelijken zin naar den Voor-zitter der Tweede Kamer. Hetzelfde deden ook de Ver. voor den grooten Landbouw, de Commissie v. Advies inzake de baco-ven-cultuur, de Kamer van Koophandel en Fabrieken, terwijl de Surinaamsche Bank en de K. W. I. Maildienst hunne respectieve directies in Nederland verzochten het hunne te wil-len bijdragen om de ramp te voorkomen. Ook en-kele particulieren met invloedrijke relaties in 't Moe-derland deden op die betrekkingen een beroep per telegraaf.

In het volgend nummer zal het blad uiteenzetten welke de gevolgen zouden zijn van een beslissing in den zin van 's Ministers telegrafisch medegedeel-de voorstel ter liquideering der baco-ven-cultuur met Gouvernements-steun.

NIEUW-GUINEA.

In een mededeeling over de werkzaamheden der Duitsch-Nederlandsche commissiën tot regeling der grenslijn in Nieuw-Guinea vinden wij in de Deutsche Kolonialzeitung van 31 December, een zin, die een miskenning bevat van hetgeen in het voorafgaande jaar door Nederlanders in Nieuw-Guinea volbracht is. Wij lezen: „In het westen der grenzen, dus op Nederl. gebied, werd een centraal Sneeuwgebergte gezien, dat waarschijnlijk identiek is met 't Sneeuw-gebergte, dat de Nederlandsche expeditie van kapi-tein R. F. Herderschee in dit voorjaar tevergeefs heeft trachten te bereiken van de Mamberamo-rivier uit.”

Naast de vermelding van den door ziekten afge-

broken tocht onder Franssen Herderschee, had hier wel een plaats gevonden mogen worden voor een herinnering aan dien onder Lorentz en van Nou-huys, waarbij, in November 1909, de grens van de eeuwige sneeuw op Nieuw-Guinea wél, en voor het eerst, overschreden is geworden.

WAT DE INLANDER ZEGT.

De moeder in het inlandsche gezin. In de Pewarta Deli van 15 October 1910, no. 80, geeft zekere Djaroem Pedoman eene verklaring van het feit, dat in zekere gedeelten van Ned.-Indië de moe-der in het Inlandsch gezin meer consideratie geniet dan de vader. Hij verklaart dit uit de geschiedenis en wijst er op, dat bij de vroegste bewoners van ons eilandrijk in Oost-Azië het gebruik bestond, dat één vrouw met verschillende mannen leefde. Een huwelijk in den vorm, zooals men dat tegenwoor-dig kent, bestond toen nog niet.

Het vroegere leven geleek meer op een kudde-leven, zooals dat bij dieren wel wordt waargenomen. Zulk een primitieven toestand, treft men echter nog wel degelijk aan in Azië en in Ned.-Indië.

- 1e. bij den stam der Sakeis op het schier-eiland Malakka;
- 2e. bij de Loebes in Zuid-Mandjeling (residentie Tapanoeli, gouvernement van Sumatra's W.-kust);
- 3e. bij de kampongbewoners op het eiland Poggi of Pagh, ten Westen van Sumatra gelegen;
- 4e. bij den Dajakschen stam der Ots in Boven-Koetei (Midden-Borneo *);
- 5e. bij de Sidin-Dajaks ter Westkust van Borneo; en
- 6e. op het eiland Pelina van de Banggaijagroep.

Nog steeds is bij de vrouwen van die streken, het schaamtegevoel, zooals anderen dat kennen, we-nig of niet ontwikkeld.

Er bestaat eene schriftelijke reisbeschrijving van Abdullah, waarin vermeld wordt, dat hij, zeilende van de Kei-eilanden in de Zuid-Molukken, tenge-voelge van noodweer op Zuid-Nieuw-Guinea terecht kwam en daar toen bij de meeste Papoea's een toestand van kudde-leven aantrof. Slechts bij en-kele nam hij eene soort van gezinsleven waar waar-bij man en vrouw zich als aan elkander verbonden rekenden.

Volgens deze gegevens zijn er dus nog verschil-lende streken in Ned.-Indië waar het tegenwoor-dige huwelijksleven nog niet wordt begrepen. **)

Vroeger was die toestand algemeen, doch onder Hindoesche, Mohamedaansche en Westersche invloeden, is daarin meer en meer verandering gekomen en heeft zich geleidelijk de tegenwoordige toestand ontwikkeld.

Het spreekt van zelf, dat bij een kuddeleven de kinderen slechts bij uitzondering zullen hebben geweten wie hun vader was, evenmin als deze op de hoogte zal zijn geweest van zijn kroost, maar wie de moeder was, wisten de kinderen zeer goed, om-dat zij bleven bij haar, die hen voedde en ver-zorgde. Hierdoor wordt het feit verklaard, dat aan de moeder meer waardeering werd gewijd, dan aan den vader.

Eerst nadat de Indische volken in beschaving waren toegenomen en de gebrekkige oude gebruiken had-den opgeruimd, om daarvoor betere instellingen in de plaats te stellen, vond het gebruik ingang, dat een man niet mocht hutwen met eene vrouw van den-zelfden stam.

Dit gebruik bestaat nog, niet alleen in zekere gedeelte van Ned.-Indië, maar ook bij de Hindoes en Chineezers.

In Nederl.-Indië kan men het bijv. nog waar-nemen bij:

- a. de Menangkabauers ter Westkust van Suma-tra; —
- b. de Redjangers in de Palembangse Boven-landen;
- c. de Bataks in Midden-Sumatra;
- d. de bewoners van het eiland Nias (Westkust van Sumatra);
- e. de Alfoeren van de eilanden Ceram, Boeroe en Timor.

Bij de Maleiers heet de stam „Stekoe”, in de Red-jang geeft men daaraan den naam van „djoegalah” en bij de Bataks „marga”. Verschillende namen dus voor éénzelfde zaak.

Een huwelijk tusschen de leden van denzelfden stam is in bovengenoemde streken streng verboden.

Bij de kinderen uit het huwelijk van ouders uit

*) De „Ots” die zich aan de rivieroever van de groote stroomen van Borneo hebben gevestigd, de zogenaamde „Ot Danoem” (Danoem = rivier) en dientengevolge meer in aanraking komen met Maleische handelaren van de Benedenlanden, staan gedeeltelijk reeds onder Mo-hamedaansche invloeden en kennen dus het gezinsleven.

**) Het wil ons voorkomen dat deze gegevens, op dit oogenblik van belang kunnen zijn voor hen, die naar geschikte terreinen zoeken, waar de Christelijke zending met vrucht werkzaam kan zijn.

INKOOP van **INDISCH GOUD, ZILVER, DIAMANT, PARELS** enz. tegen de **hoogste waarde.** Ook **INKOOP** van oude **Kunstgebitten** en **Platina.**

L. SIMONS, WESTEINDE 301a,
Precies over de Warmoezierstr. HALTE lijn 10 en 4.

In een doctorsgezin in een kleine stad, waar goede inricht. van onderwijs, centrum van Nederland, **bestaat gelegenheid tot opname van kinderen;** consciencieuze verzorging, toezicht huiswerk.

Brieven onder nummer 125, Bureau van dit Blad.

Assurantie- en Credietbank „DIE HAGHE”

Gevestigd te 's-GRAVENHAGE, Stationsplein 7. Tel. IIII.

Directeur: H. QUISPEL, Directeur 's-Grav. Algemeene Mij. van Verzekering, gep. Indisch Officier.

Verleent Voorschotten vanaf f 500 op billijke voorwaarden op korten of langen termijn.

MEERTENS & VAN HENGEL, PIET HEINPLEIN 1,

(Halte lijnen 2, 3 en 5). Tel. No. 3218. 's-GRAVENHAGE.

Passage-Bureau. Bespreking voor Passages voor de verschillende Stoomvaartlijnen naar Indië, Amerika, enz. Inlichtingen worden gratis verstrekt. Belasten zich met Assurantie en Commissies. Vertegenwoordigers van het Bureau voor Handel en Reisverkeer Nederlandsch-Indië. Hoofdkantoor Batavia **KONINGSPLEIN!** Voor Hotels en Pensions, gelegenheid tot het sluiten van overeenkomsten voor het logeeren van uit Ned.-Indië komenden. Idem Kostkinderen.

NIEUW! ACTUEEL! DE GROOTE ILLUSIE

DOOR NORMAN ANGELL

GEAUTORISEERDE UITGAVE VERTAALD ONDER TOEZICHT VAN DR. L. A. J. BURGERSDIJK JR.

Dit hoogst belangrijke werk vindt zijn oorsprong in een brochure, die het vorig jaar in Engeland het licht zag onder den titel:

„EUROPE'S OPTICAL ILLUSION”

De belangstelling die deze brochure in Engeland wekte en de aard der besprekingen die zij in het leven riep, had tot resultaat, dat de schrijver het onderwerp nu veel ruimer en breder behandelde en daardoor een juist denkbeeld geeft hoe de kansen voor een oorlog tot een minimum gereduceerd worden.

Het is te verwachten, dat er eene meer dan groote belangstelling voor dit boek zal zijn, daar waar in de laatste jaren zoovelen worden bezig-gehouden door de gedachte

OORLOG OF VREDE.

Voor allen die in dit onderwerp belangstellen zal dit wel bestudeerd vraagstuk een goed inzicht geven van den tegenwoordigen toestand der groote mogendheden onderling.

Prijs ingenaaid f 1.90.

Uitgave van A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS-MIJ., Leiden.

verschillenden stam, verviel de vroegere moeilijkheid omtrent bekendheid van het bestaan van den vader. Volgden zij dezen, dan ontstond het patriarchaat; volgden zij de moeder, dan trad deze als hoofd van het gezin op.

Deze laatste instelling bestaat o.a. ter Westkust van Sumatra, en het behoort zeker, ook op grond van de traditie, geen nader betoog, dat daar de moeder van het gezin in de eerste plaats wordt geëerbiedigd.

Een Japanner als contractant op een Ned.-Ind. Onderneming. Het is thans, volgens bericht, voorkomende in de Perija Timor van 13 October 1910 no. 82, bekend geraakt, dat een Japanner op de landbouw-onderneming Tandjong Poeteri (Basilam) ter Oostkust van Sumatra, als contract-koelie in dienst is getreden onder den naam van Salim. Hij had zich op Java laten aanwerven en zag er geheel en al als een Javaan uit. Tijdens het onderzoek erkende hij geheel vrijwillig in dienst te zijn getreden.

Met belangstelling slaat men op Sumatra's Oostkust dit geval gade, want, in geval van een ontwikkeling, waarbij de politie te pas moet komen, zal Salim op den voet van Europeaan moeten worden behandeld, terwijl men ook nieuwsgierig is te weten, of, ingeval van handtastelijke belangstelling van de zijde van het Europeesche element, dit in dezelfde positie zal verkeeren als de werkgever tegenover den Chineeschen en Javaanschen contract-koelie.

Voorloopig heeft men dit bezwaar trachten te ondervangen door hem bij een Europeaan ter hoofdplaats te werk, te stellen.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Van Peking naar Taskend. De fabrieksnijverheid in de provincie Kansu. — De sinds eenigen tijd gesloten weverij, welke in het jaar 1885 door den toenmaligen Gouverneur-Generaal Tso-Tsung-tang werd opgericht, en waarop destijds een zevental Duitschers werkzaam waren, is thans heropend. De oude machinerieën zijn door uit België afkomstige nieuwe vervangen, terwijl aan het hoofd der fabriek een Belg is geplaatst. Voorts zijn er tachtig Chineesche geëmployeerden.

Tijdens het Duitse beheer, bedroeg dit aantal een tijdlang dertig, doch door hun wanbeheer ging de geheele winst der onderneming verloren; tegen tot het gevolg leidde, dat de weverij gesloten werd en het gebouw tijdelijk voor arsenaal werd bestemd.

Men rekent thans op betere uitkomsten, al voldoen de werkkrachten ook niet aan de hoogste eischen en al heeft men ook te kampen met moeilijke omstandigheden als minder goed weefmateriaal onvoldoende toevoer van water, enz.

Op deze weverij worden voornamelijk kleedingstoffen gemaakt.

Deze worden verkocht in een winkel gelegen aan den grooten weg en in de nabijheid van het kantoor van den Onderkoning, die in de onderwerpelijke aangelegenheid veel belang stelt.

De kwaliteit is grof, dik en sterk en men stelt zich voor ze te gebruiken voor de kleeding van het leger in de gezamenlijke provinciën van West-China. De cadetten en leeraren van de militaire school zijn daarvan reeds voorzien en benutten deze kleeding tijdens de exercitieoefeningen. Kleur en maat der stoffen zijn verschillende. De duurste stof is van f3.— per yard en de breedte bedraagt 120 c.M.

Per dag worden thans afgeleverd 60 tot 70 M. stof, doch men hoopt dit getal spoedig op te voeren tot 150 K. per dag. Ten Noord-Westen van de stad Lanchau is een Mohamedaansche vestiging gevestigd, welke geheel en al is ingesloten door een grooten muur. In het midden daarvan ligt in complex gebouwen, dat tijdens het bestuur van den Gouverneur-Generaal Tso-Tung-tang, diende voor het afnemen van examens.

Onder den tegenwoordigen Gouverneur Peng-Jiu-Chia, die tot de Jong-Chineesche partij behoort, is die regeling zoodanig gewijzigd, dat die gebouwen thans dienen voor instellingen van meer modernen aard, als een Mijnbouwschool met laboratorium, onder leiding van een Belg, terwijl ook een uitgestrekt proefveld in het belang van den landbouw op de omliggende terreinen is aangelegd.

Deze Mijnbouw-school wordt door tweehonderd leerlingen bezocht. De onderwijzers zijn met veertig hunner, die de hen door Vader Van Dijk geleerde Fransche taal voldoende machtig zijn, naar de kopermijnen vertrokken, welke op drie dagen afstands van Lanchau zijn gelegen en welke door Chineezers met hulp van de nieuwste machinerieën, worden geëxploiteerd. Ook hier staat een Belg aan 't hoofd. Voorts zijn nog te Lanchau aanwezig een zeepfabriek, een kaarsenmakerij van Europeesch model, 'n tapijtfabriek, een linnenweverij, een vernis- en een

lederfabriek, die het materiaal levert voor de vervaardiging van tassen, schoeisel, naar Westersch model en voor de aanwezige meubelmakerijen in Westerschen trant.

Een glasfabriek staat onder leiding van een Chinees van Sechuan (Soe Tjoan), die zijne opleiding in Japan genoot. Het aantal werklieden bedraagt 350, oud en jong, terwijl tal van jongelieden uit de provinciën heitwaarts komen om zich in dit vak te bekwamen.

Samenspraken in 8 talen. —

Voor hen, die het voornemen hebben zich naar O-Azië te begeven en ook voor hen, die daar reeds verblijf houden, is het wellicht niet onbelangrijk te weten, dat door de firma Tjiong-Koen-Bie en Co., adres Pintoe Besar te Batavia, wordt uitgegeven het werk getiteld „East-Asia“, dat een aantal samenspraken bevat in de navolgende acht talen, namelijk: ten eersten Maleisch; 2en Nederl.; 3en Japansch; 4en Mandarijn-Chineesch; 5en Hokkian-Chineesch; 6en Hakka-Chineesch; 7en Kwitang-Chineesch, en 8en Engelsch.

Voorts is een kolom afgezonderd voor het plaatsen der overzettingen in Chineesche karakters. Een Woordenlijst in het Hollandsch-Maleisch en in het Engelsch-Maleisch wordt er aan toegevoegd.

De Japansche tekst is geleverd door den heer H. Kataijama, meester in de rechten in Japan, terwijl het Chineesche gedeelte is bijgebracht door de heeren F. C. Wang, Inspecteur voor de Chineesche scholen der Tjong-Hoa-Hwee-Kwan-Vereeniging in Nederlandsch-Indië en Pek-Pin-Chouw, redacteur-administrateur van de Hoa Toh te Batavia.

Het boek bevat 500 pagina's; de prijs er van bedraagt f 6.50 per exemplaar, behalve de verzendingskosten. Men gelooft, dat het in een werkelijk bestaande behoefte zal voorzien, in de eerste plaats voor den Chineeschen handel in het algemeen, doch ook voor allen, die op eenigerlei wijze in betrekking komen te staan tot Oost-Azië.

Bezuiniging bij het Hooger Bestuur te Peking. Volgens mededeeling, voorkomende in de Pemberita Betawi van 6 October 1910, no. 305, heeft de Prins-Regent den Ministerraad bijeengeroepen, teneinde het onderwerp eener bezuiniging bij 's lands bestuur te bespreken.

Prins Tjaij Tek, de minister van financiën heeft daarbij het voorstel gedaan om de betrekkingen van twee ministers, die niet bepaald noodzakelijk en zeer kostbaar waren, op te heffen. Aangezien de ministers zich met dit voorstel hebben vereenigd, kan deze opheffing spoedig tegemoet worden gezien.

Chineesche kongsi's. Nu aan de Chineezers groote vrijheid van beweging is gegeven, dringt de Perniagaan er op aan, dat krachtig opgetreden zou worden tegen de Chineesche kongsi's, van welke het bekend is, dat de leden niet voor geweld terugdeinzen in hun optreden tegen vijandige genootschappen.

De bekende kongsi Po Liang te Batavia is een daarvan; onder hare leden bevinden zich bepaald gevaarlijke personen, die door het Engelsche bestuur te Singapore uit de Straits zijn verwijderd en nu hier onrust stoken.

Engelsch op de Tjong Hoa Hwe Koanschool. — Sedert den 1en December is miss P. Stefanski opgetreden als onderwijzeres in de Engelsche taal voor de meisjes, die de school van Tjong Hoa Hwe Koan in de Benedenstad bezoeken. Zij is in Amerika geboren en opgevoed en door „The Malaysia Mission of the Methodist Episcopal Church“ aanbevolen.

Het is jammer, zegt de Perniagaan dat de Chineezers nog niet genoeg overtuigd zijn van de wenschelijkheid van onderwijs ook aan meisjes.

Voor de jongens dier school is, mede door tusschenkomst van dit genootschap, een onderwijzer in de Engelsche taal uit Noord-Amerika geëngageerd. Zoo lezen wij in De Javabode.

Van Vreemde Koloniën.

BRITSCH INDIË.

De Dalai Lama. Vele kerkvorsten mogen in onzen tijd weinig vreugde beleven van hun bemoeienis met de staatkunde. Zag de Paus te Rome eerst zijn gebied tot het vatikaan beperkt, de stem, waarvoor hij van daar uit gehoor wist te behouden in verschillende parlementen, begint haar invloed ook te verliezen in Frankrijk, Portugal en Spanje. Eenmaal hoog vereerde godsdienstige en staatkundige hoofden van Mohamedaansche staten leven in ballingschap. De vorige week herinnerden wij hoe mede de Dalai Lama, die lang veilig gewaand was in zijn heilig sprookjespaleis te Lhasa, hoog in Tibet, uit die rust is opgeschrokken, om te ontwaren, dat wie niet, als

Piano's - Vleugels

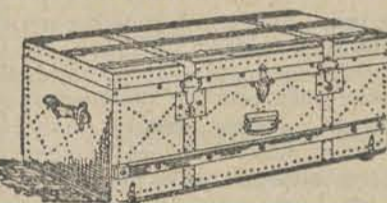
VAN

STEINWAY & SONS, - BECHSTEIN, - BLÜTHNER, - STEINWEG-NACHF. - ADAM e.a.

Steeds voorradig bij:

GEBR. RIJKEN EN DE LANGE,
ROTTERDAM,
GEDEMPTE BINNENROTTE 154.

W. POPPINK, :: :: TELEFOON No. 4485.

Prins Hendrikstraat
141-143.

Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 c.M. lang, 50 c.M. breed, 50 c.M. hoog, m. bak f 12.50. Voor de hut 100 c.M. lang, 50 c.M. breed, 36 c.M. hoog, m. bak f 11.50. Voor de hutten der nieuwe booten 100 c.M. lang, 50 c.M. breed, 40 c.M. hoog, m. bak f 12.—

Goosen & Swagerman.

DEN HAAG, Boekhorststr. 149.

DEN BOSCH, Vughterstr. 17.

VLEUGELS, PIANO'S,
INGEBOUWDE PIANO'S
ORGELS.

VERHUUR-

PIANO'S van f5.— p.m. of f50.— p.j. af.

VLEUGELS van f8.— p.m. of f80.— p.j. af.

SPECIALE INRICHTING VOOR HET GEREEDMAKEN VOOR DE TROPEN.

TE KOOP. WOLLEN DEKENS.

Wegens de zachte weersgesteldheid worden alle voorhanden zijnde Dekens voor spotprijzen opgeruimd.

Een petroleumkachel (nieuw) f6.

Een prachtige salonkachel zwaar vernikkeld f15.

Gaskronen geheel compleet vanaf f3.

Een zwaar marmeren pendule met prima uur- en slagwerk f17.50.

Een zwaar eikenhouten tafel met kruis f15.

Een heerenfauteuil met rood leer f8.25.

Een mahoniehouten salontafel f7.50.

Een eikenhouten theetafel met afneembaar blad f8.50.

Een zwaar nikkel theeservies geheel compleet voor den spotprijs van f10.

Een eikenhouten speeltafel voor f22.50.

Een massief notenhouten canapétafel f9.

Een mahonie penanttafeltje f2.

Een massief eiken kapstok met massief bronzen haken f1.25.

Een eiken portemanteau met geslepen spiegel en zinken bak f6.

Een Japansche theetafel met 6 Japansche koppen en schotels voor f3.

Een massief eikenhouten piedestal f1.50.

Een divan met verstelbaar hoofd en divandek f20.

Opruiming van een partij coupons zeil en inlaid, wollen, linnen en wasdoekloopers, afgestapeld meubelgordijnen

vanaf f5 het paar, een stel zware peluchette gordijnen met lambrikijnen franje voor den spotprijs van f17.50 per raam.

Een draperie van zijden peluche voor den spotprijs van f7.50 en een dito van f10.

Afgestapeld vitragegordijnen vanaf f1.40 het paar.

Groote serrematten 1.40 M. bij 1.85 M. voor f1.

2e hands rolgordijnen vanaf f1.

DAGELIJKS te zien en over te nemen van 's morgens

8 tot 's avonds 10 uur in het

2e Hands Meubelmagazijn van
J. JANSEN,
KEPPLERSTRAAT 115.

bij de Regentesselaan.

de Mikado, zijn geestelijk gezag tijdig met kanonnen weet te stutten, verplicht zal worden als politieke figuur te abdiqueren.

Voor de Engelsche overmacht eerst steun vragend in China; na zijn terugkeer uit Peking echter meer vrezend van China dan van Engeland en diens-gevolge veiligheid zoekend bij den Onderkoning te Calcutta, die Darjeeling als rust- en verblijfplaats voor Zijne Heiligheid bestemde, is hij thans blijkbaar ook weer niet tevreden over de medewerking van de Indische regeering. Althans de bladen berichten, dat hij persoonlijk zijn belangen wenschte te gaan bepleiten bij den Keizer van Indië te Londen.

Het is echter zeer te betwijfelen of hem de gelegenheid hiertoe gegund zal worden. Voor het geestelijke deel van zijn roeping zal men hem de mogelijkheid laten om, onder Britsch toezicht zijn invloed ten goede te blijven uitoefenen van Darjeeling uit; voor het overige zal men van een jere-miade te Londen niet veel verwachten en er ook niets op te geven hebben. De Chineezers zijn meester in de heilige stad der Tibetanen. De Engelschen hopen, dat tenslotte de vogel meer waard zal blijken dan de leege kooi.

Europeesche vorsten in Indië. De Britsch-Indische pers wijdt lange artikelen aan het bezoek van het Duitse Kroonprinsenvaar aan de hoofdplaatsen van het groote koloniale rijk. Kan men aan de beschouwingen en aan de toasten en speeches eenige waarde hechten, dan zou dit bezoek wijzen op een ontspanning in de verhouding tusschen de twee mogendheden, waarvan de eene ten koste van alles ter zee overmachtig wil blijven, terwijl de andere het onder-nam zich op te werken tot een mededingster van betekenis. Het bezoek moge inderdaad getuigen voor een momenteel gunstige stemming, de ijver waarmee aan Dreadnoughts — steeds meer en steeds grooter — wordt gearbeid, verraadt niet veel vertrouwen in het stabiele der ontspanning.

Van de reis van 't vorstelijke paar zal een uitvoerige beschrijving uitkomen.

Soms blijkt, dat bij dergelijke gelegenheden op meer geleet is, dan de buitenstaander zou vermoeden. Zoo vindt men in de gegevens, welke hertog Johan Albrecht zu Mecklenburg van zijn reis in Oost-Azië openbaar heeft gemaakt, aanwijzingen over verschillende kultures, die van groot nut kunnen worden voor de Duitse koloniën. Daarbij is bijzondere aandacht gegeven aan de Teak- en de Gutta-percha-aanplantingen op Java, terwijl wij nog lezen:

„Op verzoek van den Hertog, heeft de Chef van het departement van landbouw te Buitenzorg, voor het Kolonial-Wirtschaftl. Komitee een verzameling van tropische vruchten en zaden, en een groote en rijke collectie van de meest waardevolle Javaansche bamboesoorten als levende planten naar Daressalam gezonden, ten einde in Duitsch-Oost-Afrika de bamboe-aanplanting zodoende te verbeteren.”

Wij zijn zoo echter van Britsch-Indië afgedwaald, waarover toch nog 't een en ander te vermelden is.

Botsingen bij gelegenheid van het Bakr-Id feest. — De viering van deze festiviteit heeft reeds meermalen aanleiding gegeven tot botsingen tusschen Hindoes, die hun misnoegen willen uiten over de slachting van runderen door de Mahomedanen, die dit hunnerzijds als een onderdeel van hun religieus feest in eere wenschen te houden. Dit jaar hebben op 13 December bloedige ontmoetingen plaats gehad in Syriam (Burma), waar de Hindoes het slachthuis wilden bestormen, en eerst uiteen gedreven werden toen de politie van haar vuurwapens gebruik maakte, waardoor 3 dooden en verscheidene gewonden vielen. Daarna kwam het nog tot een gevecht tusschen de fanatieken op een rijstveld, van waar zij niet zonder moeite werden verdreven.

Nog ernstiger waren de troebelen in Calcutta. De Hindoesche Marwaris en de Mohamedaansche Pathians hebben er van 9 December een wijk drie dagen in opstand gehouden. Formeele straatgevechten, die vele slachtoffers vergden! De politie was hiertegen aanvankelijk geheel onmachtig. Ook van buiten de stad kwamen Mohamedanen hun geloofsgenooten ter hulp. Toen de troepen optraden werd men de beweging wat beter meester, maar de rust kwam toch eerst nadat, door bemiddeling van invloedrijke personen der beide partijen, tot overleg gekomen kon worden. De Hindoes stonden toe, dat de ceremonie dit jaar op de gebruikelijke wijze zou worden verricht, maar daarna zal een conferentie gehouden worden om de zaak voor den vervolg zóó te regelen, dat de reden tot twist uit den weg geruimd zal worden.

Het offerfeest had er den 12den zonder nieuwe emoties plaats.

Vrouwenontwikkeling. Een goed eind de Ganges op, een afstand van Calcutta als die van Parijs tot Marseille, ligt Allahabad, waarheen een tentoonstelling thans veler aandacht trekt. Uit de beschrijvingen doen wij één greep: in de sectie onderwijs is een afdeling gewijd aan de meisjes-opvoeding. Vele photographieën geven een kijk op het schoolleven, vele voorwerpen toonen wat de meisjes in schier elke soort en in schier elken graad van vrouwenhandwerk leveren. 't Werk van Inl. leerlingen ligt naast dat van Europeesche. In borduur- en naaiwerk overtreffen de eersten de laatsten, maar haar werk is meer op kunstig effect dan op practischen arbeid gericht. Niet

alleen echter voor de bijzondere vrouwenwerkzaamheden geeft deze afdeling interessante bijdragen. Wie de statistische cijfers raadpleegt, constateert dat de meisjes voor wiskunde, aardrijkskunde, enz. niet achter staan bij haar broeders, en dat zij het van hen vermoedelijk winnen in methodisch regelen van de werkzaamheden.

De tentoonstelling dezer afdeling zal, naar The Times of India meent, in haar geheel een openbaring zijn voor hen, die vrouwen-onderwijs beschouwen als een plant van langzamen groei. In dit land waar pas een begin in deze richting gemaakt is, geeft dit reeds een belofte van flinke ontwikkeling.

FRANSCH KOLONIALE POLITIEK.

De oud-minister Etienne in de Kamer. Wie denkt aan de lauwe behandeling der koloniale begroting in ons parlement in het laatst van het afgelopen jaar, zou een tegenstelling daarvan kunnen vinden in de rede door den afgevaardigde Eugène Etienne den 21sten December in de Fransche Kamer gehouden, om de in de laatste jaren gevolgde politiek in het algemeen te verdedigen, en om vooral aan te sporen met kracht op den ingeslagen weg door te gaan. Martinique, Guadeloupe, Saint Pierre en Miquelon, de oude koloniën, moeten tot een beter leven opgewekt worden. Tonkin moet geholpen worden; de militaire bezetting drukt het te zwaar; drie miljoen om de rivieren in te dijken, waardoor niet alleen de kolonisten, maar vooral de inlanders gebaat zullen worden. In Afrika wordt gedaan wat noodig is, maar de baanbrekers behoeven moreelen en daadwerkelijken steun.

Met dit alles zijn de uitkomsten op handelsgebied ook aanmoedigend: in 1890 bedroeg het handelscijfer 430 miljoen fr., in 1909 een milliard 80 miljoen. De lange rede wekte een geestdrift, die tot ver buiten de Kamer weerklank heeft gevonden.

SPAANSCH KOLONIËN.

Volgens een telegram uit Tandezjer, heeft Moelai Hafid op 27 December de Spaansch-Marokkaansche overeenkomst bekrachtigd.

Misschien staat ook hiermede in verband het besluit van den Koning van Spanje om naar Melilla te gaan, de reis heen en terug naar Madrid zal elf dagen duren.

PORTUGEESE KOLONIËN.

Welk nut Portugal o.a. nog van zijn koloniën trekt, leert ons een correspondentie van de N. R. Crt. Het nieuwe bewind is begonnen met de tuchting van de verwende kindertjes van de monarchie. De eerste, die onderhanden genomen werd, was de gehate Franco. Vier rechters waagden 't echter hem vrij te spreken, aan de hand van een amnestie-artikel. De aanklager kwam in beroep. De bedoelde vier rechters zijn nu overgeplaatst naar Goa in Voor-Indië, ter waarschuwing van anderen, die, als zij de neiging in zich mochten voelen opkomen om voortaan in Portugal meer naar de stem van hart en geweten te luisteren, dan er te doen gebruikelijk was, de vingerwijzing: „naar Goa, Timor of Macao”, als van ouds, voor hun geest zullen zien opdooien.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Het reisverhaal van J. H. van Linschoten.

De Linschoten-vereeniging heeft voor No. 2 hater uitgaven de keus laten vallen op het journaal van hem wiens naam zij draagt, van welk journaal de eerste druk in 1595 verscheen en dat verscheidene malen is herdrukt en overgezet in verschillende talen.

De titel luidt: Itinerario, Voyage ofte schipvaart van Jan Huygen van Linschoten naer Oost ofte Portugaels Indien 1579—1592; uitgegeven door Prof. Dr. H. Kern ('s-Gravenhage, Martinus Nijhoff, 2 dln. So. Met portret, platen en kaarten).

Prof. Kern heeft alle eer van zijn werk. Aan het eigenlijke boek van Van Linschoten deed hij voorafgaan een uit 't Engelsch vertaalde Inleiding, door den historicus Tiele geschreven voor de uitgave van het Itinerario door de Hakluyt-Sociëty in 1885, welke uitgave was bezorgd door Tiele en Burnell.

Daarin behandelt Tiele Linschoten's levensloop; de interessante geschiedenis van den man die wellicht meer dan een van zijn tijdgenooten heeft bijgedragen tot de voorbereiding van het beroemde tijdvak in de geschiedenis van de Hollandsche zeevaart. Na deze Inleiding volgt een fragment der aankondiging door Robidé van der Aa van de Engelsche uitgave in 1885, verschenen in den Nederl. Spectator, door Prof. Kern van blijvend belang genoemd.

Prof. Kern heeft voorts de eigenlijke tekst, in den vorm van noten, van een schat van aantekeningen voorzien en bij zijn arbeid de medewerking gehad van de heeren G. P. Rouffaer, prof. mr. J. E. Heeres, dr. H. T. Colenbrander en W. C. Muller.

Een practische bladwijzer, benevens een Itinerario-

HOTEL VAN ZEBEN - CAFÉ-RESTAURANT,
Wagenstraat 44, TEL. 411. DEN HAAG.

LOGIES met. ONTBIJT vanaf f1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f0.50, DINERS vanaf f0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.

Aanbevelend, v. ZEBEN.

Magazijn van HEERENHOEDEN en PELTERIJEN.
EDUARD PELGER,

PRINSESTRAAT 35, - 's-GRAVENHAGE.
TELEPHOON 3902.

N. BLOM,
NIEUWE HEERENGRACHT 9,
AMSTERDAM, - TELEFOON 8320.
BEËEDIGD EXPERT IN JUWEELEN,
GOUD- en ZILVERWERKEN.

A. SCHARENBERG,
HOFLEVERANCIER.
NIEUWZILVER- EN NIKKELWERKEN
HUISHOUELIJK LUXE
TELEPH. INTERC. 2443.
HOOGSTRAAT 15, - 's-GRAVENHAGE.

Als betalend logé wenschte doktersfamilie in Gelderland, groot buiten m. wandelpark bewoonende, enkele gasten te ontvangen. Zeer geschikt voor rustbehoevenden en herstellenden. Geen tuberculose- of zenuwlijders.

Brieven Bureau van dit blad.

VERKOOPHUIS
GROOT DEN HAAG
HERTOGINNELAAN 103
Tramhalte lijn 3 :: VALERIUSSTRAAT.

Eenig adres voor hen die zich goed en voordeel van nieuwe of TWEDEHANDS-MEUBELN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10-4 uur.

AFFIRMATIE

(LIJNEN EENER LEVENSBESCHOUWING)

DOOR G. KAPTEIJN-MUIJSKEN.

PRIJS f 2.90. IN ELKEN BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR.

„Een boek van karakter en van idealisme; een grondtrek er van is de oprechtheid. Het is een bezielend en geestrijk pleidooi voor de erkenning onzer geestelijke waarden, voor den geestelijken levensinhoud, waarvan het heil verwacht.”

Dr. J. D. BIERENS DE HAAN, in het „Tijdschrift voor Wijsbegeerte” van Juni 1908.

„Een boek dat licht brengt... dat een wonder voor ons verrichtte, een aangrijpend boek. Van uit het hooge standpunt, dat de schrijfster van „AFFIRMATIE” ons aanwijst, zien we alle draden, die de menschen spinnen, om daarlangs het hoogste te bereiken, ten slotte uitloopen in één richting.”

MARGARETHA MEIJBOOM, in „De Vrouw” van 25 Juli 1908.

„Het woord lag mij op de lippen: „Affirmatie, Affirmatie, ja, erkenning, bevestiging des levens. Goddank, het woord heeft geklonken: „Affirmatie”. Ik hoor het als een velle triomphante tegenspraak! Ik hoor het als een trompetstoot, vèr klinkend in de serene kalme van een helderen dag.”

JOS. VAN VEEN, in „Recht door Zee” van September 1908.

„Een enkele maal gebeurt het, dat er plotseling een mooi woord, een tekenende uitdrukking wordt gevonden, die een menigte verschijnselen, welke een gemeenschappelijk kenmerk bezitten, samenvat. Zoo heeft Mevr. KAPTEIJN-MUIJSKEN in een merkwaardig boek, waarop ik in verband met eenige andere werken terugkom, het woord „AFFIRMATIE” gebruikt, daarmee een naam gevende aan het zichtbaar streven, om overal weer regels op te stellen voor ons leven en vaste vormen te vinden voor onze waardebevestigingen... Er wordt gestreefd naar bevestiging en binding.”

R. CASIMIR, „De Ploeg”, Oktober 1909.

Uitgave van SCHELTEMA & HOLKEMA's Boekhandel te Amsterdam.

bibliographie besluiten het werk, waarmede wij en Prof. Kern, en de Linschoten-vereeniging, en den uitgever M. Nijhoff, die het boek in een keurig gewaard stak, en typografisch uitmuntend deed verzorgen, van harte gelukwenschen.

De blonde Europeanen in het tropisch klimaat.

Dr. J. H. F. Kohlbrugge schrijft in het Januari-nummer van „De Vragen van den Dag” over de kwestie: Kan de blonde Europeanen zich acclimatiseeren in Tropisch klimaat? Deze vraag werd in het algemeen ontkennend beantwoord op het laatste congres der internationale koloniale vereeniging in Den Haag, en ook dr. Kohlbrugge neemt hetzelfde standpunt in, blijkens het slot van zijn opstel, dat we hier afschrijven.

Dat Europeanen in onze Oost zeer vruchtbaar kunnen zijn, weten wij allen, maar wat wij wenschen te weten is, of, als hun kinderen en kleinkinderen in Indië blijven, dezen ook duurzaam gezond en vruchtbaar zullen zijn. Zulke afstammelingen van onvermengde blanke Europeanen worden in Indië bijna niet gevonden; allen vermengen zich in het tweede of derde geslacht met vrouwen van gemengd ras, die Maleisch of Chineesch bloed in hun aderen hebben, en dan kunnen wij ze niet meer gebruiken ter beantwoording der vraag, of Europeanen zich in tropisch klimaat acclimatiseeren kunnen. Ik heb slechts één familie ontmoet, bestaande uit vier broers, die verklaarden in het vierde geslacht „Indisch” te zijn; allen waren gehuwd, maar ook allen zonder kinderen. Andere heb ik niet gevonden. Dit in verband met het voorgaande, pleit er zeker ten sterkste voor, dat de blonde Europeanen op den duur niet acclimatiseeren kan in tropisch klimaat. Er zijn hiervoor nog andere redenen aan te voeren, ontleend aan wat men in de tropen opmerkt van zenuwziekten, waarbij wij evenwel dezen keer niet kunnen stilstaan.

Het Departement van Landbouw in Ned.-Indië.

Onder dit opschrift wijdt Prof. F. A. F. C. Went in De Gids eene beschouwing aan het bekende nagelaten geschrift van dr. Treub, waarin nogmaals de groote beteekenis van dien geleerde in het licht wordt gesteld.

Het slot van Prof. Went's artikel luidt:

„Het is niet mijn bedoeling hier een pleidooi te houden voor wat ook; alleen om de aandacht er op te vestigen, dat in het algemeen in het nagelaten geschrift van Treub veel te vinden is op allerlei gebied, dat een aandachtige lezing alleszins waard is.

Wat het Departement van Landbouw ten slotte voor Ned.-Indië worden zal, kan de toekomst pas leeren. Ook later pas zal een oordeel kunnen uitgesproken worden over de juistheid der inzichten van den eersten directeur en grondvester van dit Departement. Maar reeds thans kan het nagelaten geschrift een denkbeeld geven van „de breedheid van opvatting, die aan den opbouw van het Nederl.-Indisch landbouwdepartement ten grondslag heeft gelegen”, zooals door de beide heeren Treub zoo juist in hun voorwoord wordt opgemerkt. Voor den onmiddellijken opvolger van Melchior Treub is dit geschrift zeker van grooter waarde geweest. Van 'n zoo krachtige persoonlijkheid als de heer Lovink is natuurlijk niet te verwachten, dat hij in alle opzichten de voetstappen van zijn voorganger drukken zal, maar zeker zal hij in vele gevallen doorwerken in de richting door Treub aangegeven, zooals uit enkele genomen maatregelen reeds te zien is.

Voor den natuuronderzoeker ligt de groote beteekenis van Treub elders. Door mijn collega Hubrecht is het kort geleden in dit tijdschrift betoogd en ik zelf heb het elders vermeld, dat Treub's naam vooral zal blijven voortleven als de man, die de biologische wetenschap ook naar de tropen overgeplant heeft, haar buiten de enge omgeving van de gematigde luchtstreek heeft gebracht en die Nederland er toe geleid heeft het natuuronderzoek van de Koloniën krachtig ter hand te nemen. Die natuuronderzoekers hebben zich wel eens met vrees afgevraagd, of de oprichting van het Departement van Landbouw aan de bevordering van deze meer ideale belangen niet in den weg zou staan. Natuurlijk niet, zoolang Treub zelf de leiding in handen had. Maar zou van eventuele opvolgers ook verwacht kunnen worden, dat zij in zijn geest verder zouden werken? Reeds thans kan wel gezegd worden, dat verschillende voorstellen van den tegenwoordigen departementschef aanleiding geven, om de toekomst ook in dit opzicht hoopvol tegemoet te gaan.

Nederlandsch Nieuw-Guinea.

In het jongste nummer van De Tijdspiegel is Mr. H. A. Lorentz aan het woord. Deze bij uitstek bevoegd vertelt van „Wat er den laatsten tijd op Nieuw-Guinea werd verricht”. In hoofdzaak komt dit neer op het volgende:

In 1903 expeditie-Wichmann, naar de Noordkust (omgeving Humboldtbaai).

In 1904/05 expeditie-Posthumus-Meyes, naar de Zuidkust (met de bedoeling om te trachten van daaruit het Sneeuwgebergte te bereiken).

In 1907 expeditie-Lorentz, naar de Zuidkust in het gebied van de Noord-rivier).

In 1909/10 idem (doel: het bereiken van 't sneeuwgebergte, met schitterend resultaat).

In 1910 expeditie-Franssen Herderschee, doel langs de Amberno-rivier (aan de Noordkust) het sneeuwgebergte te bereiken (expeditie mislukt).

In 1910 Engelsche expeditie naar de Zuidk., doel: trachten langs de Mimika-rivier den Cartenstop te bereiken.

Verder is nog een exploratie-detachement werkzaam in de omgeving van Fak/Fak, dat als arbeidsveld de Etnabaai heeft gekozen.

En ten slotte dient nog de Hollandsche-Duitsche grenscommissie genoemd te worden, die zal trachten tusschen het Hollandsche en Duitse gebied een meer rationeële grens te vinden dan de 1410 O. L.

Slavernij in Posso.

Onze Eeuw van Januari bevat een artikel van den zending-leeraar Alb. C. Kruyt over de slavernij in Posso (Midden-Celebes).

Uit persoonlijke ervaring doet de schr. mededeelingen over toestanden in dit opzicht, die nu ongeveer vier jaar geleden nog ongeschokt bestonden onder de Toradja's, welke mededeelingen vooral van nut kunnen zijn voor regeeringsambtenaren, aan wie de moeilijke taak is opgedragen om dit natuervolk waarvan nog alles te maken is, in goede banen te leiden.

De heer Kr. verdeelt zijn stof in drie groepen, n.l. I De aard van de slavernij bij de Toradja's; II De invloed dien de slavernij op de Toradja's heeft gehad, en III De houding, welke het Bestuur tot nu toe tegenover de slavernij heeft aangenomen.

Ook uit deze studie van de heer Kr. blijkt wederom ten duidelijkste dat men het begrip „slaaf” in de Oostersche maatschappij zeer ruim moet opvatten. Zoo schrijft hij o.a., dat officieel in Posso geen slaven thans meer bestaan; iedere slaaf weet nu dat hij vrij is, maar in de werkelijkheid is de oude toestand blijven bestaan. De slaven vinden het eene zoo van zelf sprekende zaak, dat zij in die toestand verkeerden, dat velen allerlei onheil en kwaad vreezen, wanneer zij hunnen heer de gehoorzaamheid zouden opzeggen.

De Indische Gids.

Inhoud van het Januari-nummer: Mr. A. R. Falck in zijn vastlegging van onze aanspraken op geheel Borneo, door P. H. van der Kemp. — Het papierenregime in Ned.-Indië, met Naschrift van J. E. de M. — De goud- en zilvermijn Salida ter Sumatra's Westkust, door J. E. de Meyjer (met teekening). — Twee bezoeken aan Sint-Helena. — Het zegel der Oost-Indische Compagnie, door J. E. de M. — Het Chineesche leger. — Wetenschap en industrie: Het Imperial Institute te Londen, door J. E. de M. — De watergetijden in den Indischen Archipel. — Tin verkoop in Ned.-Indië. — Maandelijksche revue van brochures, enz., door J. E. de M. — Koloniale literatuur. — Maandelijksche bibliographie voor Oost- en West-Indië, door W. C. Muller.

Op den belangrijken inhoud van sommige der genoemde artikelen, hopen wij in een volgend overzicht terug te komen.

Gebrek aan plaatsruimte is oorzaak, dat op den inhoud der volgende artikelen in periodieken met betrekking op de Indië, slechts door het vermelden van de titels, de aandacht kan worden gevestigd.

De Ingenieur. 1911. No. 1 (Feestnummer). Gewijzigde inzichten in de bouw van prises d'eau in Indische rivieren, sedert 1887 (met platen), door A. G. Lamminga. — Ontstaan en inrichting van de Atjeh-tram (met pl.), door Ch. F. de Rochemont. — De petroleum-industrie en de techniek (met afb.), door Mr. A. J. Cohen Stuart.

De Indische Mercuur. 1911. No. 1. De suikerind. op het eiland Negros, door H. C. Prinsen-Geerligts. — Klappercultuur in Insulinde, door E. H. Bolten. — De Bataviaasche Landbouwvereeniging en de onteigening van particuliere landerijen. — Terugkoop van het particuliere land Indramajoe. — Bezoekische Planters-bijeenkomst. — De bacovenkultuur in Suriname. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Verslagen van Maatschappijen, enz.

Weekbl. v. Indië. No. 33. Japan, door F. Smit Kleine. — Indisch natuurleven (Aquarium tegen wil en dank), door A. J. Koens (met teekeningen). — Tripolitanië het Turksche bestuur, door H. van Kol. — De gevolgen van een briefkaart, door W. Kerremans. — Herinneringen van een „oudgast” (vervolg). — De Paupers. Roman uit de Indische samenleving (vervolg), door Victor Ido.

VACANT

— N. LOEB, —
NOORDEINDE 109—III. — Tel. 3149.
KLEEDING en MEUBILEERING
— op speciale conditiën. —

GOEDKOOPST ADRES TOT HET

COMPLEET INSTALLEEREN VAN WONINGEN.

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERLPLEIN 11-12 - TORENSTRAAT 5 - DEN HAAG.

A. A. BOLT
CONFISEUR & PATISSIER
& HOFLEVERANCIER &
BANKASTRAAT 4f, 4c, 4d, 4e
& 's-GRAVENHAGE &

**ECHTE INDISCHE
SPEKKOEK**
OOK VERKRIJGBAAR IN „BOEATAN”
& HEULSTRAAT 19 &

RIPPEN

PIANOHANDEL
PIET HEINSTRAT 42
ELANDSTR. 17 TEL. 4683

VERHUREN

STEMMEN

N.V. THEOSOFISCHE UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
AMSTELDIJK 79 & & AMSTERDAM

THEOSOPHIA Theosofisch Maandblad onder redactie van Dr. J. W. BOISSEVAIN en E. WINDUST. - 19e Jaargang
Per jaargang van 12 afl. fr. p. p. binnenland f 5.—
Losse afleveringen " " " " 0.70

NIEUW VERSCHENEN WERKEN:

Dr. R. STEINER, Het Occultisme in korte trekken ing. f 2.75
D. VAN HINLOOPEN LABBERTON, Bhagavad-Gita transcriptie (Sanskrit-tekst) 1.50
A. BESANT, De opvoeding in het Licht der Theosofie 0.15
Dr. R. STEINER, De opvoeding van het Kind 0.50
ALAN LEO, Astrologie voor Iedereen 0.75
A. E. THIERENS, Leerboek der Astrologie I 5.—

— Verkrijgbaar bij alle solide Boekhandelaren. —

Vragen van den Dag. Jan. 1911. Bevat, behalve het reeds vermelde artikel van Dr. Kohlbrugge: Kennis van den economischen toestand van Nederland en zijn koloniën, een vraag van den dag, door Dr. H. Blink. — De Islam als probleem, door Prof. Dr. G. H. Becker (I).

De Amsterdammer. 1 Januari 1911. De Javaan en de suikerindustrie, door J. J. Bekaar.

Ten slotte nog enkele afzonderlijke uitgaven van zeer recenten datum.

Is de aankoop van Portugeesch Timor wenschelijk? Koloniaal-staatkundige vlugschriften IV), door M. van Geuns. (De heer Van Geuns beantwoordt de vraag bevestigend, mits de regering te Lissabon voor minder dan een miljoen gulden afstand wil doen van haar „lastpost in de Indische wateren“).

Pamor-wapens, door Dr. I. Croneman. (Feitelijk eene zelf-aankondiging van des schrijvers studie, getiteld: „Der Kris der Javaner“, opgenomen in het Internationales Archiv für Ethnographie, Band XIX).

Onderzoekingen omtrent r'ist en tweede gewassen, door J. E. van der Stok. Mededeelingen uitgaande v. h. Departement van Landbouw in Ned.-Indië. No. 12.

Leestafel HEULSTRAAT 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West“, Heulstraat 19, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 uur tot 6 uur 's namiddags.

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabajasch Handelsblad, Nieuwe Soer. Crt., Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, Jong-Indië, De Boodschapper, Revue économique, Indische gids, Weekblad voor den handeldrijvenden en industrieelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Sociaal Weekblad, Ned. Zendingsbode, Maandbericht van het Ned. Zending-genootschap, Indisch genootschap, Weekblad voor Indië, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien.

Circulaire Internationale Rubber-tentoonstelling te Londen te houden van 24 Juni t/m 11 Juli 1911; Bananas in the West Indies by H. C. Hendrickson. Verslag opiumfabriek over 1909.

Versuche über die Verwendung von Kunstdünger in der Kultur des Kaffees von Gerhard Helmrich. Hoe het thans staat met den assistent en de veiligheid aan de Oostkust van Sumatra, door Hanegraaff, oud-assistent.

Overzicht der voorloopige resultaten van den arbeid door het landbouwbureau van het Kali-Syndicaat gedurende de jaren 1906—1909.

Koloniaal Verslag 1910.

Credietgids voor Nederland.

13e Jaarverslag van de Vereeniging tot bevordering van Christelijk leven, gevestigd te Magelang. Een adat-wetboekje voor heel Indië, door Mr. C. van Vollenhoven.

Koloniaal Staatkundige vlugschriften, door M. v. Geuns.

Eenige opmerkingen naar aanleiding van de voorstellen tot reorganisatie van den civiel geneeskundigen dienst in Nederl. Oost-Indië, door H. J. A. Apituley, R. Tumbelaka, H. F. Lumentut, Radjiman, R. M. Brenthel, Moh. Salih, Ph. Laoh en dr. Abdul Rivai.

In memoriam Melchior Treub, met blanco kaarten tot deelname aan de voorgenomen Treub-hulde.

Spoor- en Tramwegen op Java, met kaarten. Wilko nieuws, maandblad gewijd aan industrie, cultuur, mijnwezen en techniek.

Vragen en mededeelingen op het gebied der Geschiedenis, Taal- en Letterkunde.

Negen-en-veertigste algemeen jaarlijksch verslag van de hoofdcommissie der Jongens-weezen-inrichting te Soerabaja.

Ie aflevering van Neêrlandsch-Indië, land en volk, met een voorwoord van J. B. van Heutsz.

En tal van andere brochures, jaarverslagen, enz.

Vervolg opgave van bladen en tijdschriften welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal, Laan v. Meerdervoort 195, Den Haag, die dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur vóór- tot 6 uur namiddags.

De Javabode t/m 14 December 1910;
De Sumatrapost t/m 16 idem;
Het Bat. Nieuwsblad t/m 14 idem;
De Locomotief t/m 13 idem;
Het Soer. Handelsblad t/m idem;
De Sumatrabode t/m 18 idem;
Tahaja Sumatra t/m 17 idem;
Het Ned.-Ind. Effectenblad no. 48;

Het Weekblad voor Indië no. 34;
De Indische Mercur no. 2;
De Banier no. 49;
Bandera Wolanda no. 70;
De Indische Gids. Januari-afl.;
Handelsberichten v/h Dep. v. Landbouw, no 199;
Handelsrevue no. 2.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dag. Bestuur der Vereeniging:

Vervolg opgave van ingekomen gelden ten behoeve van de studie van een verdienstelijk jongeling:

Vroeger ontvangen	f 522
Mej. J. J. L. te U.	f 5
A. F. O. te A.	f 5

Totaal f 532

Voor de opgave,

E. VAN ASSEN, Secretaris.

De Vereeniging „Oost en West“ telt o.m.:

Een Informatie-Bureau van het Hoofdbestuur,

(Secretaris J. L. van Gennepe),

dagelijks — Zon- en feestdagen uitgezonderd — van 10—12 en 2—4 u., ten kantore Heulstraat 17, 1ste verdieping.

Doel: Aan hen, die zich voor staats- en particuliere betrekkingen wenschen te bekwamen, daartoe den weg te wijzen en tevens aan Indische ondernemingen, maatschappijen en genootschappen de gelegenheid te bieden zich voor het verkrijgen van werkkrachten aan te melden.

Een Studie-Commissie van het Hoofdbestuur.

Doel: Uitoefenen van toezicht op de opvoeding en de studie der in Nederland vertoevende jongelieden, afkomstig uit de Nederlandsche Koloniën, hun hulp en bijstand te verleenen en hun verblijf in Nederland zoo aangenaam en vruchtbaar mogelijk te maken.

Secretaris E. van Assen, dagelijks — Zon- en feestdagen uitgezonderd — van 9-12 uur te spreken ten Kantore Heulstraat 17, 2e verdieping.

Een Informatiebureau van de Afdeling 's-Gravenhage.

Doel: Het geven van inlichtingen omtrent opvoeding, onderwijs, huisvesting, inrichting, enz.

Bureau Laan van Meerdervoort 195, van 10—12 en 2—4 uur.

Secretaris de heer G. C. A. de Witt, wonende Reinkenstraat 6, tot wien men zich ook kan wenden om hulp voor werkzoekenden.

Van de Vereeniging „Moederland en Koloniën“.

De Vergadering in „Pulchri Studio“, Lange Voorhout 15, Den Haag, waarin de heer Mr. C. TH. VAN DEVENTER zal spreken over: **Een en ander over onze Koloniale Tentoonstelling te Brussel**, welke eerst was bepaald op den 6en Januari, is **uitgesteld tot Vrijdag 13 Januari 1911, 's avonds 8 uur.**

Namens het Bestuur:

G. NYPELS, Secr.,

Willem de Zwijgerlaan 5.

Het bestuur hoopt, dat vele leden gebruik zullen maken van hun recht tot het introduceeren van dames en heeren.

Het is niet noodig hiertoe vooraf een aanvraag te doen.

Van de Ned. Afd. der Ned.-Ind. Mij. v. Nijverh. en Landb.: VERDAAGD.

De heer J. E. JASPER zal, in plaats van op 13 dezer, op **VRIJDAG den 27 Januari a.s. ten acht ure, in Het Zuid-Hollandsch Koffiehuis, Groenmarkt, te 's-Gravenhage**, een voordracht met lichtbeelden houden over:

De Inl. Weefkunst in Ned.-Indië.

Officiële Berichten.

Uit de Javasche Courant van 9 December 1910. No. 98.

Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: twee jaren verlof aan den onderwijzer D. H. ten Berge.

Ontslagen: op verzoek eervol de president van den Raad van Justitie te Makassar Mr. A. J. Sloot en de zoutverkoopshuismeester M. Th. de Korte.

Benoemd: tot lid van den gewestelijken raad van Cheribon C. Pasma en Mr. L. L. A.v. Eldik Thieme; tot secretaris van het gouv. Sum. Westkust W. A. C. Whitlaw.

Gesteld: ter beschikking van den voorzitter van den landraad te Serang Mr. C. H. van Traa; van den Dir. van Binn. Best. A. B. J. W. Posno.

Benoemd: tot wedono van Bandungan Mas Ronodimedjo; van Sapoeloe Raden Ario Prataming Koesomo; van Kangean Raden Ario Tjondro Adiningrat.

Belast: met de waarneming van het ambt van regent van Pandeglang Mas Astra Widiaia.

Indisch Restaurant

□ Vereeniging OOST EN WEST. □

LAAN VAN MEERDERVOORT 195

□ TELEPHOON No. 2655. □

INDISCHE KOKKIE

□ PLAT DU JOUR f1.— □

DINERS van f1.50

UITZENDING van DINERS

- en allerlei SCHOTELS. -

WISBRUN & LIFFMANN.

VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

Voor den Handel en Industrie.

Indien U nog niet is geabonneerd, gelieve dan uw bedrijf (voor het desbetreffend vakblad) en adres op te geven. Zonder twijfel zal U zich abonneren. Proefnr. wordt gratis gezonden.

Het Weekblad voor den Handeldrijvenden en Industrieelen Middenstand,

verschijnt in 4 verschillende éditie.

Amsterdam - Amstel 18.

Een nieuw boek van de bekende schrijfster

NANNIE VAN WEHL

Deze maand verschijnt:

De kleinkinderen van Mevrouw Beukema

Een boek voor jonge dames van 16—18 jaar.

:- Met teekeningen van C. J. ROVERS :-

Prijs f 2.50. In prachtband f 2.90

N.V. Electriche Drukkerij

„Luctor et Emergo“

Telefoon Intercomm. 4424

's-GRAVENHAGE

Amalia van Solmsstraat 2-4

Ontslagen: op verzoek eervol de luitenant der Chineezen te Semarang Kam Khim Sol.
 Benoemd: tot controleur L. Dinger.
 Geplaatst: in het gouy. Celebes en Onderh. de controleur K. H. van Prehn.
 Benoemd: tot hulponderwijzeres te Buitenzorg mej. M. C. Schuilenburg; te Singaradja mej. F. B. Weintre; tot algemeen ontvanger te Tjilatjap Th. A. Wasch; tot 1en klerk te Pekalongan C. F. Fisscher.
 Belast: met het beheer van 's lands kas te Fort de Kock L. K. J. Wepf.

Militair Departement.

Ontslagen: op verzoek eervol de kapitein der inf. H. A. Gusdorf.
 Bevorderd: tot majoor-kwartierm. K. Musch; tot kapitein-kwartierm. A. J. Lith en F. J. G. Janssens; tot majoor-magazijnm. W. A. Nugteren.
 Ingedeeld: bij het hoofdbureau van den generalen staf de kapt. G. van Ginkel.

Uit de Javasche Courant van 13 December 1910. No. 99.

Civiel Departement.

Verleend: zes maanden verlof aan den commies D. J. W. Bijleveld.

Ontslagen: op verzoek eervol de ambtenaar op wachtgeld F. H. Breukelman.
 Belast: met de waarneming der betrekking van secretaris der residentie Palembang T. M. Harthoorn.
 Gesteld: ter beschikking van den landraad te Seakaboemi Mr. W. Snellen; van den Dir. van Binnenl. Bestuur H. G. Brandon; van den Dir. van Gouvernementsbedrijven H. A. Brouwer.

Benoemd: tot secretaris der res. Benkoelen J. H. Hissink; tot opzichter B. O. W., J. Hek en C. P. de Graaf; tot controleur B. B., G. K. J. A. Oosthout; tot opzichter bij de S.S. op Java A. G. Behouden; tot magazijnmeester H. O. Borgmann.

Geplaatst: in de res. Kedoe de controleur J. G. v. Schravendijk.

Benoemd: tot controleur in de res. Benkoelen de contr. J. J. Fraser; tot hulponderwijzeres te Soerakarta mej. M. J. Hoorn; te Mr. Cornelis mej. A. Gordon.

Militair Departement.

Geplaatst: bij het korps maréchaussée te voet in Atjeh en Onderh. de kapitein W. A. Herold.
 Overgeplaatst: bij het 1e garnizoensbat. van Atjeh en Onderh. de luit.-kol. C. C. A. Schröder.

Geplaatst: bij het subsistentenkader te Soerabaja de 1e luit. D. B. W. van Ardenne.

Overgeplaatst: bij het 1e bat. de kapt. E. Weijerman; bij het 4e de 1e luit. F. A. Palm; bij het 13e de id. G. E. N. Britt; naar Flores de id. J. J. Jenae; bij het 9e bat. de id. J. R. Agerbeek; bij het 2e garnizoensbat. van Atjeh en Onderh. de kapitein H. E. Wempe; naar Flores de 1e luit. S. E. P. A. v. Haften; bij het 3e bat. de onderluit. J. H. Brugman; naar Madjene de 2e luit. W. Baljet.

Lijst van aangekomen en vertrokken Passagiers uit en naar de Indiën.

Passagierslijst van het s.s. „Prins Willem III”. Gezagvoerder N. H. C. van Baaren. Van Amsterdam naar West-Indië op den 6en Januari.

Dr. J. A. Kist en echtg. G. J. Veeris; C. J. C. Heering, echtg. en 2 k;

Passagierslijst van het s.s. „Prins Willem I”. Gezagvoerder A. R. Nijboer. Van West-Indië naar Amsterdam.

Mevr. F. Foppema en k; W. Sijlaart; A. W. v. Ooijen; E. Wohrman; B. E. de Boer; W. C. Maas.

ADVERTENTIËN.

1885

1910

DE NIEUWE GIDS
 GEDENKBOEK

Gedenk=Boek

TER GELEGENHEID VAN HET

25-JARIG JUBILEUM VAN DE NIEUWE GIDS

is 1 OCTOBER 1910 VERSCHENEN EN BEVAT:

Een **Overzicht** van de geschiedenis van het tijdschrift, dus van de letterkundige beweging van '80.

Ruim **100 bijdragen** van Nederlandsche auteurs.

Ruim **84 portretten** met handteekening.

EEN WERK VAN ZELDZAME WAARDE!

Voor abonné's zonder prijsverh. als October-aflevering.

In den handel, ingenaaid voor f 2.90, geb. voor f 3.50.

UITGAVE VAN DE ELECTRISCHE DRUKKERIJ

□ „LUCTOR ET EMERGO” □

AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, 's-GRAVENHAGE

R. PEUKERT

□ FIRMA F. HINTZE □

KUNST- EN IVOORDRAAIER

SPUISTRAAT 60 DEN HAAG

SPECIALITEIT IN ZELF VERVAARDIGDE NATUUR BARNSTEENEN SIGAREN- EN SIGARETTENPIJPEN □

RUIME KEUZE MEERSCHUIMEN EN HOUTEN PIJPEN □ □

WANDELSTOKKEN.

REPAREREEN VAN PIJPEN, WANDELSTOKKEN, WAAIERS. □ □

Varieté „FLORA”

- Wagenstraat 79-81, Den Haag. -

- - TELEFOON 5719. - -

Geheel nieuw Prachtprogramma.

— ENORM SUCCES. —

ZONDAGS en WOENSDAGS

— MATINÉE. —

van 2-4 uur.

Plaatsbespreking van 10-6 uur.

Haagsche Philatelisten-Vereeniging

OPGERICHT 17 APRIL 1897

Erkend bij Kon. Besl. van 20 April 1903, No. 58, Staatscourant No. 110

De Vereeniging stelt zich ten doel:

1o. De bevordering der postzegelkunde in het algemeen;
 2o. Het verzamelen van postzegels en poststukken tusschen hare leden te bevorderen en te vergemakkelijken.

In het bijzonder tracht zij dit te doen door:

- het doen circuleeren van koopboekjes, samengesteld door hare leden;
- het uitgeven van een tijdschrift;
- het vormen van een bibliotheek;
- het doen circuleeren van tijdschriften;
- het houden van verlotingen;
- het houden van bijeenkomsten.

Alle verdere inlichtingen worden verstrekt door den Secretaris

W. DOZY - Bezuidenhout 361-6.

NV ELECTRISCHE DRUKKERIJ

LUCTOR ET EMERGO

AMALIA VAN SOLMS-STRAAT - DEN HAAG - TELEFOON: 4424.

KLEINE-OPLAGEN - KLEINE-ORDERS

Weekblad voor Indië.

onder Hoofdredactie van M. VAN GEUNS,
te SOERABAJA.

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneeren bij den agent voor Nederland: Uitgevers Maatschappij „Het Gemeenschappelijk belang” NIEUWE MOLSTRAAT 20, DEN HAAG.

VACANT

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven

voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereeniging „Oost en West”: f.....

NAAM:

WOONPLAATS:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST” en zijne contributie te bepalen op

Handteekening:

Woonplaats:

** Bij de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar

a. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn,
door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent frankeerkosten.

b. Onze Oost II:

lets over den Inlander en zijn Zieleleven,

door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao,

Prijs per exemplaar f 0.25.

d. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar.

VACANT

Vereeniging OOST en WEST Afdeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 195, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat No. 16.

Geg. Wachtm. O.-I. L., 34 jaar oud, voor geld-incasseer-werk, magazijns-knecht, portier, enz.

Twee Dames voor het maken van uitzetten.

Eene jonge dame voor vioollessen aan eerstbeginnenden.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche taal en conversatielessen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Zes dames en één heer voor pianolessen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch Duitsch of Maleisch

Onmiddellijk beschikbaar twee baboes voor de terugreis naar Indië.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Eene dame op leeftijd, nog flink voor waarnemen huishouden of gezelschap bij oud heer of dame.

Eene jonge dame voor Gouvernante naar Indië; heeft L. en H. acte en acte Fransch.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 195 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verlenen.

Eene Dame, weduwe (Duitsche), voor waarnemen van een huishouden, ook genegen bij weduwnaar met kinderen.

Een Heer en eene Dame voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Een jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Eene dame om voor gezelschap mee op reis te gaan, spreekt de moderne talen; heeft veel gereisd.

Twee jonge Dames voor steun in de huishouding.

Twee geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

Twee jonge meisjes die als kinderjuffrouw naar Java willen.

Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.

Eene Dame en een Heer voor zanglessen.

Twee bekwame linnennaaiers, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Een geg. korp.-schrijver voor adm. betrekking.